

C049b

Twente

District : Twente Zuid
 Afdeling : Afdeling Justitiële Zaken
 Team : Recherche Bijlandsteam
 TOL-TEAM

Onderwerp: concept-rapportage TNO classificatie d.d. 06-12-2000

In het kader van het strafrechtelijk onderzoek naar de vuurwerkrampe te Enschede vindt onderzoek plaats naar de classificatie van het vuurwerk dat bij ISE-fireworks in opaleg heeft gelegen. Onderdeel van dit onderzoek betrof het doen van classificatietesten, die hebben plaatsgevonden in week 47 (20 t/m 24 november) op de testlocatie van de Bundesanstalt für Materialforschung und -prüfung (BAM) in de buurt van Berlijn. De testen zijn uitgevoerd door TNO met medewerking van de BAM. Beide instanties rapporteren de resultaten. Van TNO is inmiddels een concept-classificatie ontvangen, welke bij dit memo zijn gevoegd. De resultaten dienen met de nodige voorzichtigheid te worden bezien. Uit die resultaten blijkt dat een belangrijk deel van het evenementenvuurwerk dient te worden aangemerkt als 1.3 G, een klein deel als 1.2 G en een klein deel als 1.1 G, in plaats van 1.4 G zoals dat op de doos staat vermeld. De risico's van vuurwerk van de gevaarklasse 1.3 G, 1.2 G en 1.1 G zijn beduidend groter dan de risico's van vuurwerk van de gevaarklasse 1.4 G. Met name het vuurwerk van de klasse 1.1 G, zijnde massa-explosief, zal bij een calamiteit een beduidend groter effect hebben, namelijk een explosie met optredende drukgolf en wegslingerende brokstukken, dan het 1.4 G vuurwerk, waarbij het effect voornamelijk zal bestaan uit een heftige maar beheersbare brand. De effecten van 1.3 G vuurwerk kunnen zijn het optreden van een vlamtong, een heftige brand met gerede kans op verspreiding van brand; het bijkomende effect van de gevaarklasse 1.2 G is scherfwerking en projectielen met grote kinetische energie.

Tijdens de classificatietesten zijn cakeboxen (of flowerbeds), romijnse kaarsen en shells (of bommen) getest. Fontijnen en soortgelijke vuurwerkartikelen zoals zonnen zijn niet getest. Van deze artikelen is de classificatie op grond van deze testen derhalve niet bekend. In een later stadium zullen dergelijke artikelen worden getest in het kader van het VROM / MIOT onderzoek. Uit de concept-rapportage blijkt dat de cakeboxen vanaf 0,75 inch, effect-shells vanaf 3 inch tot 8 inch als 1.3 G zijn geclassificeerd, dat een romijnse kaars van 2 inch als 1.2 G is geclassificeerd en effect-shells (8 inch en groter) alsmede de titanium-salute-shells (of report-shells) van 3 inch en groter als 1.1 G zijn geclassificeerd. Salute-shells kleiner dan 3 inch zijn niet getest op grond waarvan er geen zekerheid bestaat over de classificatie. Vanuit de overweging van veiligheid en het feit dat de salutes vanaf 3 inch zeker als 1.1 zijn aan te merken kunnen dergelijke kleinere shells echter ook als 1.1 aan te merken.

In grote lijnen komt hieruit het beeld naar voren dat cakeboxen, romijnse kaarsen en effect-shells in de gevaarklasse 1.3 G vallen, er romijnse kaarsen zijn die in de gevaarklasse 1.2 G vallen en de grote effect-shells (8 inch en groter) alsmede titanium-salute-shells in de gevaarklasse 1.1 G vallen. Enig voorbehoud ten aanzien van bovenvermelde ruwe indeling is echter op zijn plaats. Niet alle romijnse kaarsen zullen in de gevaarklasse 1.2 G vallen en niet alle effect-shells groter dan 8 inch zullen in de gevaarklasse 1.1 G vallen. Per type vuurwerkartikel en mogelijk ook per fabrikant kan er een verschil bestaan in samenstelling en opbouw van het betreffende artikel, waardoor de effecten die optreden tijdens de classificatietesten verschillend kunnen zijn en de classificatie bijvoorbeeld verschillende 8 inch shells derhalve verschillend kan zijn.

Dit memo is voorgelegd aan dhr F van TNO. Dhr 10.2.e is de projectleider van de bovengenoemde classificatietesten. Zijn opmerkingen zijn in deze memo overgenomen.

10.2.e

MIOT/Tolteam,

Test nr.	Soort test	Soort vuurwerk	Waarnemingen	Classificatie
1	6(c)	Silver Chrysanthemum, (cakebox 1.5")	Reactie binnen 3 minuten na start vuur, reactie binnen 2 minuten afgelopen, effecten tot op ... m hoogte, inderking 36 mm in getuigeschem	1.3G
2	6(c)	1: Golden Flash, 2: Beautiful Garden, 3: Palm Forest (cakeboxen 2") 1 en 2 op zijkant gezet, richting getuigeschem	Tienallen deken in getuigeschem, diepte tussen 30 en 42 mm, effecten tot op ... m	1.3G
3	6(b)	Colorful Salute (cakebox 1.5"), dozen op zijkant ingegraven	Alles heeft gereageerd, behalve één buisje, geen inderking getuigeschem	Geén 1.1G
4	6(c)	Bless (cakebox 0.75")	Effect tot op circa 50 m hoogte	1.3G
5	6(c)	Red to Green Crackling Star (kogelbom 4")	Geen inderking in getuigeschemen, effect tot op ... m afstand, één blindganger	1.3G
6	6(c)	Red Bees with Report (kogelbom 6")	Alles heeft gereageerd, enkele late reacties, effect tot op ... m, halve schalen tot op 28 m teruggevonden	1.3G
7	6(b)	Titanium Salutes (kogelbom 4")	Krater met diameter 6.2 m, diepte 2.1 m, getuigeschem was uit krater geworpen, flink vervormd	1.1G
8	6(b)	Red Flower in Centre of Ring (kogelbom 10")	De volledige inhoud van de dozen heeft gereageerd, geen bijzondere krater, in de grond verkoolde sterren teruggevonden, getuigeschem krom	1.1G
9	6(c)	Red Flower in Centre of Ring (kogelbom 10")	6 knallen waargenomen, deken in getuigeschemen, kabels van schemen losgeschoten	1.3G
10	6(b)	Brocade Purple (kogelbom 6")	Twee kogelbommen niet gereageerd teruggevonden op oppervlakte, geen bommen teruggevonden in grond, getuigeschem niet beschadigd	Geén 1.1G
11	6(c)	Crackling Tail Roman Candle (Romeinse kaars 2")	Uitworp tot op 140 m, getuigeschemen geperforeerd	1.2G
12	6(b)	Titanium Salutes (kogelbom 3")	Krater met diameter van circa 6 m, diepte 2 m, getuigeschem vervormd	1.1G

13	6(c)	Titanium Salutes (kogelbom 3")	Detonatie, getuigeschermen plat, lafel niet meer bruikbaar	1.1G
14	6(b)	Eén doos 3" Assorti shells en twee dozen 4" Assorti shells	11 stuks 4" shells niet gereageerd teruggevonden, bovenste doos 4" shells volledig niet gereageerd uitgeworpen, doos met 3" shells heeft volledig gereageerd	Geén 1.1G
15	6(b)	Eén doos 4" Titanium Salutes, twee dozen 8" Red Flower in Centre of Ring	Alles gereageerd, krater diameter 5.5 m, diepte 1.65m, getuigeplaat vervormd	1.1G
16	6(c)	3" Assorti shells (red, green en blue)	Red reageerde eerst, toen green, blauw niet waargenomen, effect tot op ...m, één blindganger	1.3G
17	6(b)	Silver Palm with Tail (kogelbom 8")	Getuigeplaat van test 15 gebruikt, bolle kant naar boven, krater met diameter 3.2 m, diepte 1.5 m, getuigeplaat krom (tegen bolling ingedrukt, nu hol)	1.1G
18	6(c)	Eén doos Titanium Salutes 4", één doos 2.5" assorted shells, één doos 6" Brocade Purple, één doos 4" assorted shells	Detonatie, 3 stuks Purple peony (4") terug gevonden	1.1G
19	6(b)	Brocade Crown (kogelbom 12")	krater circa 2 m diameter, 1.5 m diep, getuigeplaat ... één bom op 20 m teruggevonden (zonder aandrijflading)	1.1G (afhankelijk getuigspl.)
20	6(b) zonder opsluiting	Twee dozen Titanium Salutes 4", naast elkaar, doos zand aan elke kant om wegschuiven te voorkomen	Detonatie	1.1G

08/11/00 11:39 +31 70381781
08-11-2000 11:38 Parket Generaal Den Haag

+31 70381781 P.01/04
Openbaar Ministerie

Faxbericht

College van procureurs-
generaal
Voorzitter

Postadres
Postbus 20305, 2500 EH 's-Gravenhage

Bezoekadres
Prins Clauslaan 16
2595 AJ 's-Gravenhage
Telefoon +31 70 33 99 830
Telefax +31 70 33 99 850

Aan het ministerie van Justitie
Ter attentie van mr H.C.J.L. Borghouts
Faxnummer 070 370 79 39
10.2.e
Van J.L. de Wijkerslooth
Contactpersoon 10.2.e
Doorkiesnummer(s) 070 33 99 842 10.2.e
Datum 7 november 2000
Aantal pagina's 4 (inclusief deze pagina)
Onderwerp voortgangsbericht vuurwerkcramp

10.2.e
Zeer geachte heer Borghouts,

Bijgaand doe ik u ter kennisneming van de minister, uzelf en de DG
Rechtshandhaving toekomen het twaalfde voortgangsbericht inzake de
vuurwerkcramp.

10.2.e
iër email gedownload op 9/11

Met vriendelijke groet,

10.2.e
het College van procureurs-generaal.

aan Divo donjave
(blz 2, Rechtshandhaving)

24/11

C050

10.2.e, 10.2.g, 11.1

10.2.e, 10.2.g, 11.1

10.2.e, 10.2.g, 11.1

16-01-2001 15:04

+31 703399854 P.08/13

10.2.e, 10.2.g, 11.1

C051

10.2.e, 10.2.g, 11.1

College van procureurs-generaal

Voorzitter

Postadres Postbus 20305, 2500 EH Den Haag

STRIKT VERTROUWELIJK

Secretaris-generaal van Justitie
mr H.C.J.L. Borghouts
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Bezoekadres

Prins Clauslaan 16

2595 AJ Den Haag

Telefoon (070) 33 99 600

Fax (070) 33 99 855

Onderdeel
Contactpersoon
Doorkiesnummer(s)
Datum
Ons kenmerk

secretariaat College
10.2.e
070 33 99 842
26 september 2000
C 2000 384

Zeer geachte heer Borghouts,

Hierbij zend ik u ter kennisneming door de minister, uzelf en de DG Rechtshandhaving de tussenbalans van het strafrechtelijk onderzoek van de vuurwerkkramp te Enschede, opgemaakt naar de stand van zaken d.d. 15 september 2000.

Hoogachtend,

het College van procureurs-generaal,

10.2.e

ith

1. De minister
L DGRH
D. Sg

C052a

10.2.e

TUSSENBALANS

STRAFRECHTELIJK ONDERZOEK VUURWERKRAMP ENSCHEDE

opgemaakt naar de stand van zaken op 15 september 2000

Almelo, 15 september 2000.

10.2.e

MINISTER

10.2.e

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	Blz.	2
2.	STAND VAN ZAKEN DEELPROJECTEN		2
2.1.	Technische deelproject		2
2.2.	Tactische deelproject		3
2.3.	Milieu/bestuurlijke deelproject		5
2.4.	Financieel/economische deelproject		8
2.5.	Inzet van menskracht		9
3.	BEANTWOORDING VAN DE VIER ONDERZOEKSVRAGEN		9
4.	ANALYSE VAN DE VERVOLGINGSMOGELIJKHEDEN		12
4.1	SE Fireworks VOF		12
4.2.	Directie SE Fireworks VOF		13
4.3.	Werknemers SE Fireworks VOF		14
4.4.	Medewerkers gemeente Enschede		15
4.5.	Medewerkers Bureau Milan van het Ministerie van Justitie		15
4.6.	Overige		16
5.	PLANNING ONDERZOEK EN STRATEGIE		16
5.1.	Planning onderzoek		16
5.2.	Strategie		16
6.	KANSEN EN BEDREIGINGEN		17
6.1.	M.b.t. (de inhoud van) het onderzoek		17
6.2.	M.b.t. de relatie met de acht rijksinspecties en de COV (Commissie Oosting)		17
BIJLAGEN	1	luchtfoto van het bedrijfsterrein van SE Fireworks VOF en omgeving, d.d. 3 april 2000, 11.00 uur	
	2	plattegrond van het bedrijfsterrein van SE Fireworks VOF, met daarin aangegeven de codering van de verschillende opstallen	

1. INLEIDING

De vuurwerkcramp te Enschede op 13 mei 2000 ligt nu vier maanden achter ons. In die vier maanden is door het zgn. TOL-team strafrechtelijk onderzoek gedaan naar de ramp.

In opdracht van het College van Procureurs-Generaal is per 15 september 2000 is deze tussenbalans opgemaakt, waarin de resultaten van dat onderzoek zijn weergegeven en waarin een aantal analyses en voorlopige conclusies zijn neergelegd.

In hoofdstuk 2 is voor de vier deelprojecten weergegeven welke onderzoeksresultaten tot nu toe zijn gerealiseerd. Deze resultaten zijn in hoofdstuk 3 per onderzoeksvraag samengevoegd en geresumeerd. Hoofdstuk 4 bevat een analyse van de vervolgingsmogelijkheden zoals die op dit moment ingeschat worden, uitgesplitst naar elk van de betrokken partijen.

In hoofdstuk 5 is de planning van het onderzoek weergegeven en wordt kort ingegaan op de problemen die daarbij spelen. In het laatste hoofdstuk (6) komen de kansen en bedreigingen, waar in het kader van het onderzoek sprake van is, aan de orde.

Tot slot zijn als bijlagen bijgevoegd :

- een luchtfoto van het bedrijfsterrein van SE Fireworks VOF en naaste omgeving d.d. 3 april 2000, 11.00 uur;
- een plattegrond van het bedrijfsterrein van SE Fireworks VOF met daarin aangegeven de codering van de verschillende opstallen. Deze codering is in de rapportage aangehouden.

Voor deze tussenbalans geldt dat niet overal juridische bewoordingen gebruikt zijn en dat soms inschattingen gegeven worden waarvan de juistheid nader zal moeten blijken. Bij het lezen van deze rapportage dient dit voor ogen gehouden te worden.

Tot slot de merken wij hier op (hoe vanzelfsprekend dan ook) dat geheimhouding van hetgeen in deze rapportage is vermeld van het allergrootste belang is.

2. STAND VAN ZAKEN DEELPROJECTEN

2.1. Technische deelproject

De belangrijkste onderzoeksresultaten d.d. 15 september 2000 :

- De eerste analyseresultaten van de op de PD veilig gestelde brandmonsters gaven aanleiding voor enig vervolgonderzoek naar de aanwezigheid van brandversnellende middelen. Er zijn sporen aangetroffen die mogelijk wijzen op resten van verf of verfproducten en van brandbare vloeistoffen die mogelijk toegepast werden in de zogenaamde Regenboogvloeistoffen. Er zijn géén aanwijzingen verkregen op benzine.

- Onderzoek naar de samenstelling van veilig gestelde flesjes mogelijk brandbare vloeistof, afkomstig uit het restant van de droogruimte (C1) en uit de omgeving van de bunker, heeft uitgewezen dat de vloeistoffen onder andere gedenatureerde alcohol bevatten.

- Onderzoek naar de aanwezigheid van 'bedrijfsvreemd' vuurwerk heeft uitgewezen dat zich tussen de restanten vuurwerk die zijn veiliggesteld op het bedrijfsterrein onder andere een restant van een koker met rookmengsel (1 kg) en enkele "geïmproviseerde" materialen, samengesteld uit fabrieksmatige pyrotechnische materialen, bevonden.

Daarnaast waren in een schietbeker en een bewerkt noodsignaal elektrische ontstekers aangebracht.

- Het is niet waarschijnlijk dat weersomstandigheden aanleiding geven tot de zelfontbranding van regulier vuurwerk. De gevoeligheid voor zelfontbranding van zogenaamd flash koord (ook wel "nitro wire") en/of collodiumwol wordt nog nader onderzocht.

- Het is niet waarschijnlijk dat de lichtkoepels als mogelijk brandglas hebben gewerkt.
- In de opslagbunkers aangrenzend aan C11 (explosiecentrum) hebben geen langdurige branden gewoed. Nader onderzoek wordt nog ingesteld naar de thermische belasting in C11 zelf en in C4 (naast de montagebunker).
- Onderzoek naar explosieve eigenschappen van veiliggesteld vuurwerk (kan het vuurwerk 'massa-explosief' reageren) is deels onderdeel van de classificatieonderzoeken, deels onderwerp voor praktijktesten. De onderzoeken tot nu toe hebben al wel aangetoond dat meerdere soorten vuurwerk in het assortiment van SE Fireworks VOF niet correct waren geëtiketteerd. Dit is inmiddels ook aanleiding geweest om gemeenten en brandweerkorpsen in het land in te lichten over de risico's bij andere opslagplaatsen van dergelijk groot vuurwerk.
- De diverse bemonsteringen van het bedrijfsterrein en van de restanten van de containers, van de garageboxen en van de opslagbunkers zijn chemisch geanalyseerd met een aantal verschillende onderzoeksmethoden. Hierbij werden geen bedrijfsvreemde stoffen aangetoond.
- De diverse bemonsteringen van het bedrijfsterrein en van de restanten van de containers, van de garageboxen en van de opslagbunkers zijn chemisch geanalyseerd met een aantal verschillende onderzoeksmethoden, zowel door het Nederlands Forensisch Instituut als door het Forensic Explosives Laboratory in Engeland. Hierbij werden geen significant verhoogde hoeveelheden van springstof-componenten aangetoond.
- De explosie van de garageboxen had een kracht van 1000 kg TNT-equivalent; dat wil zeggen dat de kracht overeenkomt met de kracht van de explosie van 1000 kg TNT.
De explosie van de opslagbunkers had een kracht van 4000 à 5000 kg TNT-equivalent.
- Op de brandhandgranaat noch op ander onderzocht vuurwerk zijn vingersporen aangetoond. De granaat bleek geproduceerd te zijn door de firma JNS te Leeuwarden en onderdeel te hebben uitgemaakt van een partij (1600 stuks, d.d. 1986) met bestemming PRB Nobel en/of FN te België via de firma 10.2.e te Deurne.
- De samenstelling van de inhoud van een metalen vat met zwart poeder, veiliggesteld uit het restant van C1, is onderzocht met röntgenfluorescentie en röntgendiffractie. Hiermee werd een mengsel van titaan en titaanverbindingen aangetoond (mogelijk een afvalproduct van de metaalbewerking). Dergelijke materialen worden vaker toegepast in de vuurwerkbranche.
- De samenstelling van het zilverkleurig poeder, veiliggesteld uit het restant van de droogruimte C1 en van de witte en grijze aanslag op stenen, afkomstig uit de restanten van de droogruimte C1, is onderzocht met behulp van röntgenfluorescentie. Hiermee werden voornamelijk de elementen magnesium en/of aluminium aangetoond. De materialen zullen nog nader onderzocht worden, onder andere op bijgemengde stoffen.
- Een cilindervormig staafje hard materiaal (met een diameter van circa 3 centimeter en een lengte van circa 3½ centimeter), aangetroffen tijdens saneringswerkzaamheden, werd gescreend op explosieve stoffen en vervolgens onderzocht met behulp van Fourier-transform infrarood spectrometrie. Er werd een aanwijzing verkregen op klei.
- Tot op heden is niet gebleken van structurele aanwezigheid van vuurwerk (mortierbommen) in lanceerbuizen.

2.2. Tactische deelproject

Per subproject is hieronder de stand van zaken weergegeven.

A. *Project verdachten*

Door 10.2.e zijn 75 verklaringen afgelegd; door 10.2.e inmiddels 39 verklaringen. Beiden zijn 9 augustus 2000 in vrijheid gesteld doch zullen nog enkele malen worden gehoord. Aan de invrijheidstelling zijn bewegings- en contactbeperkende voorwaarden verbonden, waarop controlerend wordt toegezien.

B. *Project werknemers*

Er zijn 68 verklaringen van 23 personen opgenomen. Zeven van de werknemers zijn aangehouden als verdachte in verband met illegale handel in vuurwerk vanuit SE Fireworks VOF. Tegen drie is een bevel tot bewaring afgegeven. Twee werknemers zijn aangehouden terzake van meineed.

Er is een kleine hoeveelheid illegaal vuurwerk in beslag genomen.

Als uitvloeisel van de verhoren van de werknemers is één persoon (niet zijnde werknemer) aangehouden terzake de illegale vervaardiging van vuurwerk. Allen zijn weer in vrijheid gesteld.

C. *Project buurtonderzoek*

Inmiddels zijn ongeveer 300 buurtbewoners gehoord; sommigen zelfs meerdere malen. Het project levert telkens weer incidenteel getuigen op. De geografische uitbreiding heeft inmiddels plaats gevonden. Overlapping met het project gewonden is inmiddels opgetreden.

D. *Project gewonden*

Op basis van aangeleverde lijsten van ziekenhuizen, GGD, huisartsen en apotheken is een bestand van ongeveer 2100 namen gevormd. Hierin zaten 352 dubbele namen. Voorts zijn van 122 personen onvoldoende of onvolledige gegevens bekend.

Het resterend aantal personen is in eerste instantie telefonisch gehoord. Van dit resterend aantal bleken 618 personen gewond te zijn geraakt en 934 niet gewond. Op 8 september 2000 waren 33 personen nog niet benaderd, terwijl 43 personen nog niet gereageerd hebben op een schriftelijk benadering.

Naar aanleiding van de telefonische verhoren is vervolgens een 15-tal personen nader als getuige gehoord. 37 Personen van de gewondenlijst waren reeds in een eerder stadium gehoord.

Opvallend is tot nu het grote aantal personen dat aangeeft psychisch letsel te hebben.

Geconstateerd werd dat na de ramp nog ongeveer 20 personen uit het rampgebied door diverse oorzaken bleken te zijn overleden.

In een slotanalyse van dit project wordt een totaal overzicht van alle bevindingen gepresenteerd.

E. *Project hulpverleners (politie, brandweer, ambulancepersoneel)*

Inmiddels zijn 58 personen gehoord. In week 37 vindt een 2^e ronde van aanvullende verhoren van enkele personeelsleden van de brandweer plaats. Aanleiding hiervoor zijn vragen voortkomend uit het NFI-TNO-onderzoek alsmede uit het onderzoek van de brandweerinspectie.

Voorts is een onderzoek gaande naar de relatie tussen het optreden van de brandweer en de escalatie van de ramp. Gegeven het overlijden van vier brandweerlieden kan de vraag gesteld worden of de brandweer (strafrechtelijk) adequaat is opgetreden, zowel voor wat betreft de leiding van de brandweer als wat betreft het handelen en nalaten van de brandweerlieden op de plaats van de brand. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door een externe brandweer-commandant die als deskundige aan het team is toegevoegd en is nog niet geheel afgerond.

F. *Project tipgevers, zelf aangemelde getuigen en CID informatie*

Er zijn inmiddels 102 tips/meldingen in het tactische journaal opgenomen. Een aantal daarvan heeft geleid tot nadere verhoren.

Meerdere CID-meldingen hebben geleid tot aanvullende opsporingsmaatregelen.

G. *Project internet*

Gedurende 6 weken is expliciet gerechercheerd op Internet. Daar waar dit beeldmateriaal opleverde werd hiervan gebruikgemaakt en personen benaderd. Voorts zijn 2 rechterlijke bevelen gebruikt ter verkrijging van digitale informatie, de website van SE Fireworks, alsmede de E-mails van SEF en 1 directeur.

Via nieuwsgroepen worden nog steeds hypothesen genoemd, die ook door burgers worden gemeld.

H. *Project inzet bijzondere opsporingsmiddelen*

Dit project is gaande. In dit verband wordt volstaan met de mededeling bijzondere dwangmiddelen als observatie, telefoontap en het openen van poststukken worden toegepast.

I. *Project media (kranten en tijdschriften)*

Gevolgd wordt wat er in de media over de ramp gepubliceerd wordt. Deze informatie wordt beoordeeld op eventueel belang voor het strafrechtelijk onderzoek. Het project is nog steeds gaande.

J. *Project geluid en beeldmateriaal*

Een belangrijk project waar veel belangrijk bewijsmateriaal over het verloop van de explosies is binnengekomen. De banden en foto's worden gebruikt voor het technisch en tactisch onderzoek. De rubricering is nog niet gereed.

Nieuwe projecten :

1 *3D-programma.*

In samenwerking met het Nederlands Lucht en Ruimtevaart laboratorium wordt een 3 dimensionaal programma ontwikkeld. Als basis hiervoor dienen kadastrale gegevens, luchtfoto's en video-materiaal. Oorspronkelijk was de opzet gericht op het inzichtelijk maken van de plaats van het eerste vuurwerk. Inmiddels is hieraan toegevoegd het verloop van de explosies, in samenwerking met het NFI. In week 37 is een preview van het basis-concept gepland.

2 *GSM-project.*

Aan de hand van vastgestelde GSM-printercontacten via communicatiemasten van de KPN in het rampgebied zijn vooralsnog 800 gesprekken geselecteerd. De contacten via masten van andere providers worden nog in kaart gebracht. De in het rampgebied getraceerde GSM-gebruikers zullen benaderd worden.

Doel is vast te stellen of tussen de gebruikers zich getuigen met relevante informatie bevinden.

Projectduur : 2 maand.

3 *Project potentiële verdachten.*

Hierin worden onderzoek gedaan naar andere potentiële verdachten/betrokkenen. Dit betreft met name de voormalig eigenaar van SE Fireworks, de heer 10.2.e en diens echtgenote.

Projectduur : 1 maand

4 *Autowrakken.*

Nader onderzoek naar eigenaren/gebruikers van weggesleepte autowrakken. Ongeveer 300 autowrakken zijn weggesleept.

Doel is vast te stellen of zich onder de eigenaren/gebruikers getuigen dan wel mogelijke verdachten bevinden.

5 *Leesploeg.*

Een groep van 2 externe ervaren politierechercheurs, aangevuld met 2 leden van het TOL-team en 1 analist, lezen alle journaals en verklaringen vanaf het begin nog eens door op overgeslagen of niet volledig afgewerkte punten.

2.3. *Milieu/bestuurlijk deelproject*

Het deelproject milieu/bestuurlijk is ter verifiëring van de in het plan van aanpak aangegeven hypothesen uitgegaan van de volgende onderzoeksdoelstellingen:

- a) Inventariseren en beoordelen van het vuurwerk (hoeveelheid/soort en wijze van verpakken gerelateerd aan de gevarenklasse ingevolge het ADR) en inventariseren en beoordelen van andere

materialen die in de opslaglocaties (C1, C2) waar en/of waar nabij vermoedelijk de brand is begonnen, waren opgeslagen;

Hieromtrent zijn de beide directeuren en de werknemers van SE Fireworks VOF gehoord.

Op basis van deze verklaringen is geen zekerheid verkregen omtrent de aard en de hoeveelheid van het opgeslagen vuurwerk in de onderscheidene opslagbunkers, MAVO-boxen en zeecontainers.

Uitsluitend directeur ^{10.2.e} en enkele werknemers verklaren hierover in vage bewoordingen als 'bommen, half vol, cakedozen enz'. In ieder geval corresponderen deze verklaringen omtrent hoeveelheden en soort vuurwerk niet logischer wijze met het schade patroon dat de technische recherche heeft aangetroffen. Wel is komen vast te staan dat in de werkbunker C2, waar zich volgens vergunningsvoorschrift uitsluitend een beperkte hoeveelheid vuurwerk mocht bevinden tijdens werkzaamheden, een grote hoeveelheid vuurwerk lag opgeslagen die was teruggekomen van vuurwerkshows. Hieronder bevond zich vuurwerk dat nog gerepareerd moest worden c.q. een aantal shells die nog waren voorzien van de elektronische ontstekers. Ook zou aldaar een hoeveelheid lichtontvlambaar zogenoemd "flashkoord" hebben gelegen. In hoeverre dit een mogelijk oorzaak kan zijn geweest voor het ontstaan van de brand is nog in onderzoek bij NFI/TNO. De bevindingen zullen worden meegenomen in de eindrapportage.

Uit voornoemde verklaringen is tevens gebleken dat ook vuurwerk was opgeslagen in de niet daartoe bestemde loods H. Niet is komen vast te staan dat dit van enige invloed is geweest op zowel het ontstaan van de brand dan wel op het verdere verloop ervan.

- b) Het in beeld brengen van de bouwkundige staat en positionering van de relevante lokaties op de inrichting;

Literatuuronderzoek op dit punt is nog gaande, evenals technisch onderzoek naar brandwerendheid, de mogelijke invloed van roosters en lichtkoepels op het ontstaan, c.q. verloop van de brand.

Conclusies zullen eerst kunnen worden getrokken na afronding van beide onderzoeken.

- c) het in beeld brengen van de rol en positie van de advisering, vergunningverlening en handhaving ten aanzien van de Wm-vergunning, waaronder het horen van de betrokkenen; onderzoek van relevante administratieve bescheiden; het vergelijken en het beoordelen van de feitelijk vergunde situatie met de feitelijke situatie op 13 mei 2000 alsmede de wenselijke situatie gelet op de daarvoor toegesneden richtlijnen en dergelijke.

Het onderzoek van de dossiers van de gemeente Enschede en MILAN aangaande de vergunningverlening aan SE Fireworks VOF is afgerond. Dit onderzoek geeft voorshands onvoldoende aanleiding tot het vermoeden dat hierbij strafbare feiten zijn begaan in de zin van strafrechtelijk verwijtbaar handelen of nalaten. De wijze van werken bij beide overheidsorganen geeft geen aanleiding tot applaus, hetgeen in de media is doorgeklonken als slecht en laakbaar. Wellicht dat een en ander aanleiding kan geven tot interne disciplinaire maatregelen dan wel politieke consequenties.

Strafrechtelijke vervolging is, mede gezien in het licht van de zgn. Pikmeer-juriprudentie, naar het zich thans laat aanzien in dezen niet geïndiceerd.

Beide overheidsinstanties handelden binnen hun wettelijk opdragen taak, terwijl de individuele ambtenaren - naar de huidige stand van zaken - niet zodanig buiten hun bevoegdheden zijn getreden, dat hier sprake is van een dusdanig zelfstandig strafbaar handelen dat zij als individu strafrechtelijk verantwoordelijk zouden moeten worden gehouden voor de ramp. Overwogen wordt om in een later stadium, wanneer de vervolgingsvraag daadwerkelijk beantwoord moet worden, wetenschappelijke expertise in te schakelen.

Vergunningverlening en advisering

De volgende ambtenaren van de gemeente Enschede zijn in dezen gehoord.

- 10.2.e , verantwoordelijke ambtenaar voor het verlenen van de Wm-vergunningen en toezicht
- 10.2.e plaatsvervangend afdelingshoofd
- 10.2.e , afdelingshoofd
- 10.2.e , directeur Bouw en Milieudienst.

De verantwoordelijke wethouders 10.2.e , alsmede burgemeester Mans zijn nog niet gehoord. Afspraken hieromtrent zijn wel reeds gemaakt; deze verhoren zullen in week 37 en 38 plaatsvinden.

Uit de verhoren is gebleken dat 10.2.e verantwoordelijk is voor zowel de vergunningverlening als het toezicht op SE Fireworks VOF. Hij handelde hierin onder direkt toezicht van 10.2.e .

Binnen de gemeente wordt gewerkt volgens een mandateringsregeling.

Sinds 1 mei 1996 is de directeur Bouw- en Milieudienst (10.2.e) gemandateerd voor milieu-vergunningen behoudens gevallen waarin de gemeente een vergunning zou weigeren, gevallen waarin wordt afgeweken van een advies van een voorgeschreven adviserend orgaan alsmede in gevallen dat er bezwaren zijn binnengekomen op de te verlenen vergunning. In deze gevallen is een paraaf van de wethouder vereist.

Sinds 1 februari 1997 zijn deze bevoegdheden van de directeur doorgemandateerd aan de sector-manager, in casu de heer 10.2.e .

Uit de verhoren is niet gebleken dat 10.2.e heeft geopereerd buiten zijn bevoegdheden.

Wel verklaarde 10.2.e dat hij geen inhoudelijke kennis draagt van voornoemd mandateringsbesluit.

Bij het opstellen van de vigerende (revisie)vergunningen van 1997 en 1999 is hij afgegaan op de adviezen van het Bureau advisering milieuvergunningen (MILAN) van het ministerie van defensie. De onderliggende correspondentie bevindt zich in het dossier. 10.2.e verklaart dat het "voorkwam dat er rechtstreeks afspraken werden gemaakt tussen medewerkers van MILAN en SE Fireworks VOF welke niet op schrift werden gezet". Deze afspraken zijn wel, zo verklaart hij, verwerkt in de vergunning.

10.2.e verklaart tevens dat hij, zij het niet doelbewust, op een punt in de vergunningsvoorschriften is afgeweken van de MILAN-advisering. Het betreft het voorschrift ten aanzien van de aanwezigheid van een automatische sprinklerinstallatie. In hoeverre het ontbreken van een dergelijke installatie van invloed kan zijn geweest op het ontstaan dan wel het verdere verloop van de brand is onderwerp van onderzoek door NF/TNO. Hierover zal in het eindrapport een uitspraak worden gedaan.

De medewerkers van MILAN zijn alle gehoord met betrekking tot de advisering van de vergunning voor SE Fireworks VOF.

Gehoord zijn :

- 10.2.e
- 10.2.e
- 10.2.e
- 10.2.e (burger ambtenaar), sous chef Verwerving bij de Directie Materieel Koninklijke Landmacht en als zodanig verantwoordelijk voor het bureau Adviseur Milieu Vergunning (voorheen Milan).

Uit dit onderzoek is gebleken dat het bureau Milan door de jaren heen met grote zelfstandigheid opereerde en constant had te kampen met onderbezetting. Hierdoor is de kwaliteit en de zorgvuldigheid te kort geschoten. Ook de follow up van de gegeven adviezen schoot hierbij in. Nimmer is gebruik gemaakt van de wettelijke mogelijkheid om bezwaar aan te tekenen tegen een vergunning waarin essentiële adviezen niet waren opgenomen.

Het bureau Milan is in het Besluit inrichtingen en vergunningen wet milieubeheer aangewezen als toezichthouder. Onvolkomenheden die werden geconstateerd bij controlebezoeken werden gemeld aan

het desbetreffende bevoegde gezag. ("Wij zijn slechts toezichhouders en geen handhavers"). Soms sprak men echter wel het bedrijf er direkt op aan.

Handhaving

SE Fireworks VOF werd, evenals de overige bedrijven in de vuurwerkbranche waarvoor de gemeente Enschede bevoegd gezag was, gewoonlijk eenmaal per jaar gecontroleerd en wel in december. Het is voorgekomen dat, in overleg met 10.2.e, op geconstateerde overtredingen van de vergunningsvoorwaarden niet werd gehandhaafd (bijv. de zelfsluitendheid van de deuren van de opslagplaatsen).

Veiligheidsafstanden

Onderzoek naar de rol en positie van het vigerende beleid betreffende de externe veiligheid is afgerond.

De adviezen door MILAN gegeven zijn over het algemeen door de gemeente opgevolgd. Wel blijkt dat MILAN zelf niet altijd even consequent haar eigen interne richtlijnen volgde. Afwijkingen werden niet onderbouwd.

Voor wat betreft de inhoud van de interne richtlijnen heeft er een toetsing plaatsgevonden aan de NATO richtlijn. Hieruit is gebleken dat de MILAN-richtlijnen op diverse punten grote afwijkingen vertonen, met name op het gebied van de te hanteren veiligheidsafstanden.

Het door het onderzoeksteam geraadpleegde NATO-handboek is een (nog) niet officieel verkregen exemplaar. Voor gebruikmaking van gegevens uit dit handboek is officiële toestemming nodig van de NATO. Een verzoek hiertoe is via de geëigende kanalen ingediend.

Naleving van de vergunning

Desgevraagd verklaarden de directeuren van SE Fireworks VOF niet bekend te zijn met de vergunningen en de voorschriften. 10.2.e verklaart zelfs dat hij nimmer een der vergunningen onder ogen heeft gehad. Uit andere verklaringen blijkt echter wel dat hij inhoudelijk op de hoogte moet zijn geweest van de vergunningsvoorschriften.

Uit het onderzoek is gebleken dat in strijd met de vergunning op 13 mei 2000 twee extra containers op het terrein aanwezig waren, dat er vuurwerk lag opgeslagen in ruimtes waar dat niet mocht en dat de deuren van de opslagruimten qua constructie niet voldeden aan de voorschriften met betrekking tot brandwerendheid en zelfsluitendheid.

2.4. Financieel/economisch deelproject

In dit deelproject wordt met name getracht een reconstructie te maken van de goederenbeweging, die moet uitmonden in een berekening van de voorraad op 13 mei 2000. In verband met die reconstructie is van leveranciers en afnemers de uitlevering gevorderd van facturen, pakbonnen, specificaties van geleverd vuurwerk, etc.

De stand van zaken is als volgt.

- Voor Nederland gaat het om 823 zakelijke contacten van SE Fireworks VOF. Daarnaast zijn er 183 bedrijven in het buitenland, in 21 landen. Informatie van de Nederlandse ondernemingen is voor ongeveer 80 % binnen. De verwachting is dat alle informatie afkomstig van de Nederlandse zakelijke contacten medio oktober ter beschikking van het financiële onderzoek zal zijn. De uitvoering van de rechtshulpverzoeken is in volle gang. Inmiddels zijn 44 rechtshulpverzoeken uitgevoerd. De verwachting is dat de leveranties redelijk nauwkeurig in beeld kunnen worden gebracht. De afnemers (verkoopzijde) kan problemen opleveren aangezien er sprake is van contante verkoop, verkoopbonnen zonder NAW-gegevens en zwarte omzet. De aard en omvang zijn nu nog niet aan te geven. De digitale informatie met betrekking tot de bijgehouden voorraadjijsten, grootboek en dergelijke zijn gedeeltelijk toegankelijk gemaakt en zijn bruikbaar voor de reconstructie van de goederenbeweging. Het onderzoek wordt bemoeilijkt als gevolg van de gebleken zwakke voorraadadministratie van SE Fireworks

VOF en als gevolg van het feit door middel van de bevelen tot uitlevering geen gedetailleerd inzicht kan worden verkregen in het feitelijke verbruik van de vuurwerkshows (d.w.z. soorten en aantallen afgeschoten vuurwerk).

- Op basis van de nu verstrekte gegevens is bekend geworden dat voor een derde opslag werd verzorgd op het terrein van SE Fireworks VOF. Dit gaat echter om een kleine hoeveelheid consumenten-vuurwerk.

- De voorraadberekening per 13 mei 2000 zoals deze thans gevorderd is geeft geen aanleiding om te veronderstellen dat er (veel) meer kilogrammen vuurwerk hebben gelegen dan volgens de vergunning was toegestaan. Hierbij moet opgemerkt worden dat nog volop onderzoek gedaan wordt naar de juistheid van de classificatie van het vuurwerk dat SE Fireworks VOF in voorraad had.

- In het kader van het financiële deelproject zijn ook nog de volgende zaken naar voren gekomen. Er is sprake geweest van een zwarte omzet in vuurwerk, d.w.z. omzet die niet in de administratie verantwoord werd. Naar de omvang van deze zwarte handel wordt nog onderzoek gedaan. Ook zijn er sterke aanwijzingen dat er sprake is geweest van illegale handel in vuurwerk, d.w.z. dat - in strijd met het Vuurwerkbesluit - vuurwerk verkocht werd aan particulieren, terwijl die omzet boekhoudkundig werd afgedekt met valse facturen aan binnen- en buitenlandse (legale) afnemers. Hoe e.e.a. exact werd verantwoord en in welke mate dit plaatsvond wordt nog nader onderzocht.

→ Momenteel zijn zo'n 2.000 personen in het kader van de deelprojecten van het strafrechtelijk onderzoek op enigerlei wijze als getuige gehoord.

2.5. Inzet van menskracht

Op dit moment participeren nog 53 mensen van politie en bijzondere opsporingsdiensten in het TOL-team. Daar waar mogelijk wordt de inzet van menskracht teruggebracht onder de uitdrukkelijke afspraak tussen justitie en politie dat deze inzet ogenblikkelijk weer uitgebreid kan worden indien het onderzoek daartoe aanleiding geeft.

Van de zijde van justitie worden, naast de twee zaaksofficieren, nog drie parketsecretarissen ingezet. Twee zijn afkomstig van het parket Almelo en één van het parket Groningen.

3. BEANTWOORDING VAN DE VIER ONDERZOEKSVRAGEN

De resultaten van de vier deelprojecten geven, toegespitst op de vier onderzoeksvragen, het volgende beeld.

Vraag 1. *Hoe is de brand ontstaan ?*

Er is tot op dit moment geen duidelijk en eenduidig antwoord te geven op deze vraag.

Tactisch en technisch bewijs duidt erop dat de brand is begonnen in de werkbunker C2. Er zijn echter geen concrete aanwijzingen dat sprake is geweest van brandstichting, technisch noch tactisch. Evenmin lijkt sprake geweest te zijn van zelfontbranding als gevolg van de weersomstandigheden. Ook ontploffing van een of andere bom is niet aan de orde, nu geen springstoffen zijn aangetroffen op de veilig gestelde monsters.

Mogelijk is sprake geweest is van kortsluiting in een elektrisch apparaat of in een door werknemers van SE Fireworks op provisorische en ondeskundige wijze aangelegde elektrische bedrading die door de werkbunker C2 leidde naar een buitenlamp. Ook kan het zijn dat de elektrische ontsteking van in de werkbunker C2 opgeslagen vuurwerk, afkomstig van een op 5 mei 2000 halverwege afgebroken show, op enigerlei wijze is geactiveerd. Tot slot kan het zijn dat zogenaamd 'flash koord' in de werkbunker

C2 gelegen heeft, dat tot zelfontbranding is gekomen. Naar deze scenario's wordt nader onderzoek gedaan.

Vraag 2. *Hoe heeft de brand zich kunnen uitbreiden ?*

Vanuit de werkbunker C2 heeft de brand zich uitgebreid via de bunker C4, de zeecontainer E2, de MAVO-boxen naar de bunkers C11 en C13. Deze uitbreiding heeft plaats gevonden doordat (telkens) vuurwerk, dat zich in de resp. opslagplaatsen bevond, ontbrand of geëxplodeerd is. Het ziet er naar uit dat er sprake is van een causale keten, d.w.z. dat elke ontbranding/explosie ingeleid is door (één van de) vorige.

Vraag 3. *Hoe heeft de brand tot zo'n omvangrijke explosie kunnen leiden ?*

De omvang van de laatste, allesvernietigende explosie kan niet verklaard worden uit de aanwezigheid van uitsluitend vuurwerk van de klasse 1.4. Nu er geen springstoffen aangetroffen zijn, is het waarschijnlijk dat vuurwerk van een zwaardere klasse dan 1.4 de laatste klap veroorzaakt heeft. Inmiddels is vastgesteld is dat meerdere soorten vuurwerk in het assortiment van SE Fireworks VOF niet juist, d.w.z. te licht geëtiketteerd waren. Dit onderzoeksresultaat past in het beeld dat (veel) zwaardere vuurwerk op het bedrijfsterrein opgeslagen heeft gelegen dan op de etiketten van de dozen vermeld stond. Dit zwaardere vuurwerk lijkt verantwoordelijk voor de impact van de laatste explosie. In hoeverre dit aan SE Fireworks VOF te verwijten is moet nog nader onderzocht worden. Rekening wordt gehouden met de volgende mogelijkheden :

- het te licht classificeren heeft reeds bij de fabrikant, buiten de invloedssfeer van SE Fireworks VOF, plaats gevonden (waarvan de directie van SE Fireworks VOF al dan niet op de hoogte is geweest);
- het te licht classificeren heeft reeds bij de fabrikant, op instigatie van SE Fireworks plaats gevonden;
- het opgeslagen vuurwerk is volgens de gangbare definities en bijbehorende classificatiemethoden juist geclassificeerd, doch het gedrag dat dit vuurwerk in opslag bij een dergelijke brand vertoont was onvoorzien.

Vraag 4. *Heeft handelen of nalaten van enige overheidsdienst bijgedragen tot het ontstaan van de ramp ?*

Bij de beantwoording van deze vraag moet onderscheid gemaakt worden tussen :

- a. het optreden van de brandweer;
- b. de verlening van de vergunning Wet Milieubeheer en het toezicht op de naleving van de gestelde voorwaarden (gemeente Enschede en Bureau Milan van het Ministerie van Defensie);
- c. de rol van de provincie Overijssel en het Ministerie van VROM ten aanzien van SE Fireworks VOF;
- d. de bemoeienissen van de centrale overheid ten aanzien van een juiste classificatie van vuurwerk.

Ad a.

Naar de huidige stand van zaken beoordeeld bestaat er geen vermoeden van strafrechtelijk handelen of nalaten door de brandweer, niet door de leiding van de brandweer noch door de brandweerblieden op de plaats van de brand. Er wordt nog onderzoek gedaan naar het antwoord op de vraag of de leiding van de brandweer de brandweerblieden met voldoende instructies, informatie én materieel naar de plaats van de brand gestuurd heeft.

Ad b.

Met betrekking tot de vergunningverlening en het toezicht op de naleving van de gestelde voorwaarden is vastgesteld dat de direct verantwoordelijke ambtenaar binnen de gemeente Enschede, 10.2.e, bij het opstellen van de vigerende (revisie)vergunningen van 1997 en 1999 is afgegaan op de adviezen van het Bureau advisering milieuvergunningen (MILAN) van het Ministerie van Defensie. 10.2.e heeft verklaard dat hij, zij het niet doelbewust, op een punt in de vergunningsvoorschriften is afgeweken van de MILAN-advisering. Het betreft het voorschrift ten aanzien van de aanwezigheid van een automatische sprinklerinstallatie. In hoeverre het ontbreken van een dergelijke installatie van

invloed kan zijn geweest op het ontstaan dan wel het verdere verloop van de brand is onderwerp van onderzoek door NFI/TNO.

Voor het overige zijn de door Bureau MILAN gegeven adviezen over het algemeen opgevolgd. Wel blijkt dat MILAN zelf niet altijd even consequent haar eigen interne richtlijnen volgde. Afwijkingen werden niet onderbouwd.

Voor wat betreft de inhoud van de interne richtlijnen heeft er een toetsing plaatsgevonden aan de NATO richtlijn. Hieruit is gebleken dat de MILAN-richtlijnen op diverse punten grote afwijkingen vertonen, met name op het gebied van de te hanteren veiligheidsafstanden.

Uit het onderzoek is overigens gebleken dat het bureau MILAN door de jaren heen met grote zelfstandigheid opereerde en constant had te kampen met onderbezetting. Hierdoor zijn de kwaliteit en de zorgvuldigheid te kort geschoten. Ook de follow up van de gegeven adviezen schoot hierbij in. Nimmer is gebruik gemaakt van de wettelijke mogelijkheid om bezwaar aan te tekenen tegen een vergunning waarin essentiële adviezen niet waren opgenomen.

SE Fireworks VOF werd, evenals de overige bedrijven in de vuurwerkbranche waarvoor de gemeente Enschede bevoegd gezag was, gewoonlijk eenmaal per jaar gecontroleerd en wel in december. Het is voorgekomen dat op geconstateerde overtredingen van de vergunningsvoorwaarden niet werd gehandhaafd (bijv. de zelfsluitendheid van de deuren van de opslagplaatsen).

Ad c.

Het feit dat SE Fireworks VOF een gemeentelijke inrichting was betekent dat uitsluitend de gemeente Enschede verantwoordelijk was voor de vergunningverlening en het toezicht op de naleving van de gestelde voorwaarden. De provincie Overijssel had hierin geen rol. Wel had de provincie een coördinerende functie bij de inventarisatie van risico-bedrijven in het kader van de "augustusbrief" uit 1998, die gericht was op verbetering van de kwaliteit van de handhaving; SE Fireworks VOF is daarbij niet genoemd als risico-bedrijf.

De Inspectie Milieuhygiëne van het Ministerie van VROM had formeel het 2^e lijns toezicht op de vergunningverlening (d.w.z. dat verleende vergunningen ter toetsing aan deze Inspectie toegezonden zouden moeten worden). Een aantal jaren geleden heeft de Inspectie echter aan gemeenten en provincies laten weten dat de aan vuurwerkinstallaties verleende vergunningen - in verband met een interne prioriteitsstelling - niet meer aan de inspectie toegestuurd behoeven te worden.

Ad d.

Voor wat betreft de bemoeienissen van de overheid met de classificatie van vuurwerk kan niet worden voorbijgegaan aan een groot aantal rapporten, door de jaren heen uitgebracht door TNO naar aanleiding van proefnemingen door het Prins Maurits Laboratorium. Deze rapporten bevatten in het kort de navolgende conclusies.

Jaartal, onderwerp en opdrachtgever

Conclusie en aanbeveling(en)

1981

Onderzoek naar de opslag van vuurwerk in Mavo-boxen, op verzoek van het Hoofd Bureau Hinderwetzaken

- Zonder speciale maatregelen dienen de onderlinge afstanden tussen de boxen tenminste 15 m te zijn; als tussen de boxen een scheidingswand van een geschikt materiaal wordt geplaatst, kan de afstand worden gereduceerd tot de wanddikte van deze laag.

Juni 1897

Effekt van een sprinklerinstallatie op een vuurwerkbrand

- De sprinklerinstallatie heeft een flink blussend effect op een vuurwerkbrand en beperkt de effecten van de brand op de omgeving aanzienlijk.

April 1991

Verslag van het PML/TNO onderzoek betreffende de explosie van de vuurwerkfabriek MS Vuurwerk te Culemborg

- Nader onderzoek naar de opslag van groot vuurwerk in relatie met de classificatie van 1.3 G is nuttig om de kans op calamiteiten te verkleinen;
- mogelijk vallen bepaalde groot vuurwerkartikelen in een andere gevarenklasse dan 1.3 G, bijvoorbeeld 1.1 G of 1.2 G;
- een gedegen periodieke controle naar de opslag methoden en soorten groot vuurwerk door een deskundige instantie is gewenst;

Februari 1992

Explosie-effecten van enkele soorten groot vuurwerk ontstoken door een externe brand

- een onderzoek uitvoeren of het gezamenlijk opslaan van verschillende groot vuurwerk artikelen extra gevaar met zich meebrengt.
- Vuurwerkbommen worden ingedeeld in gevarenklasse 1.1, tenzij door experimenten of theoretische studie is aangetoond dat dit te behoudend is;
- vuurpijlen kunnen voor wat betreft de veiligheidsafstanden worden beschouwd als onverpakt vuurwerk;
- groot vuurwerk artikelen verpakt in de originele transportverpakking kunnen in een groot aantal gevallen voor opslag worden beschouwd als gevarenklasse 1.4.
- De invloed van opsluiting ten gevolge van de verpakking, een houten kist of een kartonnen doos is op slagbommen groot. Om de invloed van opsluiting vast te leggen zijn meerdere proeven noodzakelijk. Extra opsluiting van bepaald type bommen in een houten kist kan leiden tot een massa-explosie.

Oktober 1997

Brandwerendheid zeecontainer

- De brandwerendheid van een standaard zee-container, bepaald van buiten naar binnen bedraagt ca 4 minuten.

Voorzover tot nu toe kon worden nagegaan hebben de conclusies en aanbevelingen uit deze rapporten (nog) niet geleid tot aanpassing van bestaande regelgeving, handboeken en/of richtlijnen met betrekking tot vuurwerkopslagplaatsen.

4. ANALYSE VAN DE VERVOLGINGSMOGELIJKHEDEN

Momenteel zijn de volgende (mogelijke) verdachten in beeld. Per categorie is hieronder een analyse gegeven van de vervolgingsmogelijkheden.

4.1. SE Fireworks VOF

De gemeente Enschede heeft aan de VOF SE Fireworks vergunningen ingevolge de Wet Milieubeheer verleend, te weten op 22 april 1997 en op 19 juli 1999 (dit betrof een revisievergunning). Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat de aan deze vergunningen verbonden voorwaarden op onderdelen zijn overtreden. De VOF SE Fireworks is daarvoor strafrechtelijk verantwoordelijk, evenals de natuurlijke personen die feitelijk leiding c.q. opdracht hebben gegeven aan die overtredingen. De mate waarin de voorwaarden zijn overtreden wordt hieronder nader uiteengezet. Het is nog de vraag of de VOF SE Fireworks voor de rechter gedagvaard zal worden terzake van de milieudelicten, dan wel dat deze zaak geseponeerd zal worden in verband met het feit dat de directeuren als feitelijk leidinggever vervolgd zullen worden.

Hoewel de wet (artikel 51 Sr) de mogelijkheid open laat om zowel de rechtspersoon als de beide directeuren te vervolgen lijkt het, gezien de deplorabele financiële toestand van het bedrijf na de ramp, en het feit dat ten aanzien van een rechtspersoon een geldboete de enige strafmodaliteit is, een strafvervolgning van SE Fireworks VOF niet opportuun.

4.2. Directie SE Fireworks VOF

- 10.2.e (directeur/enig aandeelhouder van Moonlight Events BV; deze BV is vennoot van SE Fireworks VOF)
- 10.2.e (vennoot van SE Fireworks VOF)

Voor zowel 10.2.e als 10.2 geldt dat zij als directeur van SE Fireworks VOF feitelijk leiding hebben gegeven aan het bedrijf. 10.2.e nam daarbij het 'binnengebeuren' voor zijn rekening en 10.2 was verantwoordelijk voor de opslag van het vuurwerk op het bedrijfsterrein. Als feitelijk leiding geveer c.q. opdrachtgever van SE Fireworks VOF zijn 10.2.e strafrechtelijk verantwoordelijk voor de overtredingen van de Wet Milieubeheer en de Wet Milieugevaarlijke Stoffen door de VOF.

De overtredingen van de voorschriften, die verbonden waren aan de vergunningen Wet Milieubeheer hebben naar het zich nu laat aanzien bestaan uit :

- er is vuurwerk opgeslagen dat tot een zwaardere vuurwerk-klasse behoorde dan op de verpakking stond aangegeven en dan was toegestaan;
- er is vuurwerk opgeslagen in ruimten die niet als bewaarplaats voor vuurwerk waren aangemerkt;
- er is vuurwerk opgeslagen in een groter aantal zeecontainers dan was toegestaan (16 i.p.v. 14);
- er is vuurwerk afgestoken en/of beproefd op het terrein van de inrichting;
- de MAVO-boxen en de zeecontainers die op het bedrijfsterrein stonden voldeden niet aan alle technische specificaties;
- in de werkbunker C2 waren, in strijd met de voorschriften, tijdens werk-, ompak- en montage-werkzaamheden andere goederen aanwezig;
- na beëindiging van de werkzaamheden in de werkbunker C2 werd het benodigde vuurwerk niet naar de bewaarplaats terug gebracht;
- men heeft niet gedaan en nagelaten hetgeen redelijkerwijs gevergd kan worden om gevaar en schade dan wel hinder buiten de inrichting te voorkomen of te beperken;
- de werking van de inrichting is structureel veranderd door bepaalde activiteiten, die niet overeenkomstig de vigerende Wet Milieubeheer vigerende vergunning zijn, doorlopend uit te voeren.

De hierboven weergegeven overtredingen zijn strafbaar gesteld in de artikelen 18.18 Wet Milieubeheer, 8.1 Wet Milieubeheer en 2 Wet Milieugevaarlijke stoffen.

De grote vraag is natuurlijk of er een causaal verband bestaat tussen de overtredingen van de milieuwetgeving enerzijds en (de omvang van) de ramp op 13 mei 2000 anderzijds, en of dat causale verband dan ook bewezen kan worden.

Zoals de zaken er nu voor staan kan gezegd worden dat de (volgens de vergunningsvoorwaarden niet toegestane) opslag van vuurwerk in de werkbunker C2 een vitale schakel is geweest in de causale keten die uiteindelijk geleid heeft tot de finale klap. Ook de toestand van de elektrische bedrading en de aanwezigheid van elektronische ontstekers in het aanwezige vuurwerk is hierbij van belang. Nader onderzoek moet uitwijzen of in strafrechtelijke zin gesproken kan worden van voorwaardelijk opzet op brandstichting of op het teweegbrengen van een ontploffing (artikel 157 Wet boek van Strafrecht). De thans beschikbare onderzoeksresultaten lijken onvoldoende om dit feit ten laste te kunnen leggen.

Voorts kan de omvang van de laatste klap verklaard worden uit de aanwezigheid van te licht geclassificeerd vuurwerk. Het onderzoek naar de betrokkenheid van de verdachten 10.2.e bij

eventuele onjuiste classificatie is nog in volle gang. De uitkomsten van de rechtshulpverzoeken naar China zijn in dit verband van groot belang. Als blijkt dat 10.2.e opdracht hebben gegeven tot (of in ieder geval wetenschap hebben gehad van) opzettelijk onjuiste classificatie van vuurwerk dan zou doodslag (artikel 287 Wetboek van Strafrecht) ten laste gelegd kunnen worden. Op dit moment zijn voor het ten laste leggen van dit feit echter onvoldoende feiten en omstandigheden bekend.

Met betrekking tot de milieu-overtredingen kan tot slot worden opgemerkt dat overwogen wordt om subsidiair dood door schuld (artikel 307 Wetboek van Strafrecht) ten laste te leggen. Alhoewel de strafmaat (gevangenisstraf van ten hoogste negen maanden) veel lager is dan die gesteld op de ten laste te leggen milieudelicten (gevangenisstraf van maximaal zes jaren) wordt daarmee al wel reeds in de tenlastelegging naar voren gebracht dat - naar de mening van het Openbaar Ministerie - de verdachten schuld hebben aan de dood van 21 mensen.

Naast de milieu-overtredingen lijkt ook sprake te zijn van een illegaal circuit van verkoop van consumenten- en evenementenvuurwerk aan particulieren. In dit verband kunnen drie verschillende soorten delict geconstateerd worden, te weten :

- economische : het illegale circuit betrof verkoop van evenementenvuurwerk aan particulieren, buiten de toegestane periode en vanuit een inrichting die daarvoor geen vergunning had.
Dit is in strijd met de artikelen 3, 8 en 9 van het Vuurwerkbesluit.

- fiscale : de zwarte verkoop is niet in de boekhouding verantwoord en derhalve is over die verkoop ook geen omzetbelasting afgedragen; evenmin is voor de inkomstenbelasting aangifte gedaan van de gemaakte winst (voor dit delict is overigens t.a.v. verdachte 10.2.e zwaarder bewijs aanwezig dan t.a.v. verdachte 10.2).
Dit is strafbaar gesteld in artikel 69 van de Algemene wet inzake rijksbelastingen.

- commune : (een deel van) de illegale verkoop aan particulieren wordt in de boekhouding verantwoord door valse facturen aan bekende, legale afnemers op te nemen.
Dit is strafbaar gesteld in artikel 225 Wetboek van Strafrecht.

Met betrekking tot de strafmaat wordt opgemerkt dat de bepaling van de te eisen straffen plaats zal vinden in overleg met de teamleider Bijzondere Zaken en de hoofdofficier van justitie te Almelo en een Arnhemse Advocaat-Generaal.

Voor wat betreft de hoogte van de te eisen straf kan op dit moment slechts opgemerkt worden dat deze met name afhangt van de mate van causaal verband tussen de gepleegde milieu-overtredingen en (het verloop van) de ramp.

- 10.2.e (vennote van SE Fireworks VOF en samenwonend met 10.2.e)

10.2.e is als verdachte gehoord, omdat zij als vennote van de VOF te boek staat. Uit het onderzoek is tot nu toe niet gebleken dat zij feitelijk leiding c.q. opdracht heeft gegeven aan verboden gedragingen van de VOF, dan wel dat zij op andere wijze betrokken is geweest bij strafbare feiten.

4.3. Werknemers SE Fireworks VOF

Van de werknemers/losse hulpen van SE Fireworks VOF is een zevental personen gehoord als verdachte van illegale handel in vuurwerk. Tegen deze personen wordt apart proces-verbaal opgemaakt en deze zaken zullen op een aparte economische (PR-)zitting behandeld worden. Het betreft hier de volgende medewerkers :

- 10.2.e
- 10.2.e

- 10.2.e
- 10.2.e
- 10.2.e
- 10.2.
- 10.2.e

Voorts zal een tweetal medewerkers van SE Fireworks VOF vervolgd worden wegens meined, vanwege het feit dat zij in een door de rechter-commissaris onder ede afgenomen getuigenverhoor bewijsbaar onwaarheden hebben verklaard. Dit betreft :

- 10.2.e : heeft in eerste instantie ontkend dat hij contact had gehad met een particuliere afnemer van vuurwerk; later heeft hij, geconfronteerd met een opgenomen telefoongesprek, zijn leugen toegegeven.
- 10.2.e : heeft in eerste instantie niet de waarheid verklaard omtrent hetgeen hij op zaterdag 13 mei 2000 heeft gedaan en gezien; later heeft hij alsnog een (naar het zich nu laat aanzien) volledige verklaring afgelegd.

4.4. Medewerkers gemeente Enschede

Vergunningverlening

Uit het onderzoek naar het gemeente dossier van SE Fireworks VOF alsmede uit de verhoren van de betrokken ambtenaren zoals die tot nu toe zijn afgenomen is niet gebleken van strafbare feiten die in direct causaal verband kunnen worden gebracht met de vuurwerkcramp.

Zo dit alsnog zou blijken dan geldt dat de wijze waarop ten aanzien van de vergunningverlening en de handhaving is gehandeld geheel valt binnen de wettelijke taak van de gemeente in dezen. Evenmin kan worden gesteld dat de betrokken ambtenaren zodanig buiten hun opgedragen taak en/of hun bevoegdheden zijn getreden dat zij hiervoor individueel strafrechtelijk aansprakelijk kunnen worden gehouden.

Handhaving

In zijn algemeenheid kan met betrekking tot het handhavingsniveau worden opgemerkt dat, vanuit een strafrechtelijk oogpunt, het wenselijk was geweest indien er stringenter was opgetreden, doch dat dit niet sterk afwijkt van wat veelal wordt geconstateerd bij het handhavend optreden door bestuurlijke overheden. In de "drieministersbrief" van augustus 1997 is zulks reeds geconstateerd. In de daarin geëntameerde provinciale samenwerkingsconvenanten aangaande de bestuurlijke- en strafrechtelijke milieuhandhaving zijn reeds positieve ontwikkelingen gaande en zijn afspraken gemaakt voor nauwere samenwerking tussen de bestuurlijke en strafrechtelijke handhaving. Ook de gemeente Enschede is medeondertekenaar van het Handhavingsconvenant in de provincie Overijssel.

4.5. Medewerkers Bureau Milan van het Ministerie van Defensie

Hoewel op grond van het onderzoek naar de advisering door het bureau Milan grote twijfel is gerezen omtrent de organisatie en de bezetting van dit bureau alsook omtrent de arbeidsethos en de deskundigheid van de medewerkers, is niet gebleken van strafbare feiten met betrekking tot de gebeurtenissen op 13 mei 2000 te Enschede.

In samenwerking met het parket Arnhem is een strafrechtelijk onderzoek gestart tegen majoor 10.2.e. Dit onderzoek strekt zich uit tot zijn handelen met betrekking tot de gehele vuurwerkbranche in Nederland. Onderzoeksgegevens uit het Enschedese onderzoek zijn ter beschikking gesteld aan de rijksrecherche. Mochten uit dit onderzoek feiten blijken die in rechtstreeks verband kunnen worden gebracht met het onderzoek naar de vuurwerkcramp, dan zullen deze ter beschikking worden gesteld.

4.6. Overige

- In het kader van het onderzoek naar de illegale handel in vuurwerk is nog één niet-medewerker aangehouden en verhoord. Ook deze persoon zal zich voor de economische politierechter moeten verantwoorden. Zijn naam luidt 10.2.e .

- Uit hetgeen op bladzijde 11 is opgemerkt met betrekking tot de provincie Overijssel en het Ministerie van VROM (Inspectie Milieuhygiëne) kan worden afgeleid dat hier strafrechtelijk vervolging niet aan de orde is.

5. PLANNING ONDERZOEK + STRATEGIE

5.1. Planning onderzoek

De planning is om nog in het jaar 2000 het eindproces-verbaal bij de rechtbank in Almelo in te leveren. In de relatie politie-justitie zijn afspraken gemaakt omtrent de opbouw en inrichting van het eindverbaal en wordt er door een tweetal parketsecretarissen 'meegelezen' met verbaalschrijvers van de politie.

Voor elk van de vier deelprojecten zijn de projectplannen ingericht op afronding van het onderzoek in november/begin december 2000. Met name in het technische en het financiële deelproject staat die planning echter onder (grote) spanning.

Voor wat betreft het technische deelproject bestaat die spanning daarin, dat de uitvoering door TNO van experimenten met in beslag genomen vuurwerk, afkomstig van en/of bestemd voor SE Fireworks VOF, op praktische problemen stuit. Het nabootsen van een reële praktijksituatie op een zodanige wijze dat de uitkomst als representatief kan worden aangemerkt en het vinden van een goede locatie voor het uitvoeren van de experimenten is niet eenvoudig en kost veel tijd.

Het financiële deelproject kampt met het probleem dat de uitvoering van de rechtshulpverzoeken niet overal even snel verloopt; we zijn voor de snelheid van de uitvoering afhankelijk van de mate van medewerking van de verschillende landen. Met name de coördinatie van de uitvoering in een aantal landen waar meerdere bedrijven bezocht moeten worden levert vertraging op.

Daarnaast bestaat er grote twijfel of het rechtshulpverzoek naar China überhaupt wel uitgevoerd zal gaan worden. De eerste besprekingen met de Chinese zaakgelastigde stemmen niet positief: enerzijds zijn er formele barrières in de zin dat meerdere instanties en/of personen toestemming moeten geven voor de uitvoering, terwijl anderzijds de economische belangen voor de Chinese vuurwerkindustrie zeer groot zijn.

5.1.2. Strategie

Met betrekking tot de voortgang van het onderzoek in relatie tot de geplande inlevering van het eindverbaal is halverwege de maand november een moment gekozen om, naar aanleiding van de stand van zaken op dat moment, te bezien of afronding van de vier projecten mogelijk en reëel is. Mogelijk zal er voor gekozen worden om een eindproces-verbaal in te leveren waarin de onderzoeksresultaten tot begin december 2000 verwerkt zijn, met de aankondiging dat nog een aanvullend proces-verbaal zal worden ingeleverd zodra bepaalde informatie (alsnog) is binnen gekomen. Te denken valt hierbij aan het rechtshulpverzoek naar China.

Mocht er in het geheel geen informatie uit China komen, dan zal wel een reconstructie van de goederenbeweging en een berekening van de voorraad op 13 mei 2000 plaatsvinden, maar deze opstellingen zullen dan een (grotere) hoeveelheid aannames c.q. extrapolaties bevatten.

6. KANSSEN EN BEDREIGINGEN

6.1. M.b.t. (de inhoud van) het onderzoek

Het strafrechtelijk onderzoek is erop gericht om de waarheid rond het ontstaan van de ramp op 13 mei 2000 te achterhalen. Voor wat betreft de technische oorzaken van (het verloop van) de ramp moet er rekening mee gehouden worden dat we na wegstreping van de verschillende theoretische mogelijkheden meer dan één mogelijkheid overhouden (bijv. brandstichting en kortsluiting). Hoewel tot op heden geen brandstichter is achterhaald en hoewel alle tips, signalen e.d. intensief worden nage trokken, zal het uiteindelijk onmogelijk blijken om te bewijzen dat er géén sprake is geweest van brandstichting.

Ook met betrekking tot het verdere verloop van de brand/explosies bestaat de mogelijkheid dat uiteindelijk meerdere theorieën overeind blijven.

Een eenduidig antwoord op de vraag : "Hoe is de ramp ontstaan ?" zal dus waarschijnlijk niet gegeven kunnen worden. In het verlengde hiervan ligt dat evenmin één of meerdere individuele personen als (strafrechtelijk) verantwoordelijke aangewezen kunnen worden.

Hier staat tegenover dat bewijs voor milieudelicten, gepleegd door de beide directeurs van SE Fireworks VOF, wel geleverd zal kunnen worden. De vraag is in hoeverre daarbij een causaal verband gelegd kan worden met (de omvang van) de ramp. De huidige inschatting is dat op bepaalde onderdelen een verband wel bewezen zal kunnen worden, doch niet als *conditio sine qua non*. Dat wil zeggen dat er andere, niet verwijtbare factoren over zullen blijven die een rol hebben gespeeld bij het ontstaan en het verloop van de ramp.

6.2. M.b.t. de relatie met de acht rijksinspecties en de COV (Commissie Oosting)

In de veelvuldige contacten met het LCI (Logistiek Centrum Inspecties) en de COV komt herhaalde malen het tijdstip van publiceren van de onderscheidene rapporten ter sprake. Het belang van snel rapporteren (nog in 2000) wordt zeer hoog geacht.

Zowel de inspecties als de COV maken veel gebruik van informatie en onderzoeksresultaten van het Tol-team. Zodra het strafvorderlijk belang zich er niet meer tegen verzet wordt overgegaan tot verstrekking van desgevraagde informatie en stukken. Het zal derhalve onvermijdelijk zijn dat de rapporten van de acht inspecties en de COV gegevens en conclusies zullen bevatten die de schuldvraag van SE Fireworks VOF en beide directeurs rechtstreeks zal raken. In ieder geval is het risico groot dat de media, naar aanleiding van deze rapporten, zelf dergelijke conclusies zullen trekken en publiceren.

Naar het zich nu laat aanzien zal het strafproces niet op een eerder tijdstip kunnen plaatsvinden dan het moment waarop de inspecties en de COV zullen (moeten) rapporteren. De politieke druk is groot terwijl de in het strafrechtelijk onderzoek in gang zijnde processen buiten de invloedssfeer van politie en justitie de nodige tijd vergen en niet zijn te versnellen (rogatoire commissies, technische onderzoeken en proefnemingen).

Hoewel de beide protocollen de afspraak bevatten dat publicatie eerst na inzage door het OM zal plaatsvinden is het reëel er van uit te gaan dat een rapportage niet in zijn geheel is tegen te gaan noch de daarop volgende openbaarmaking is te voorkomen.

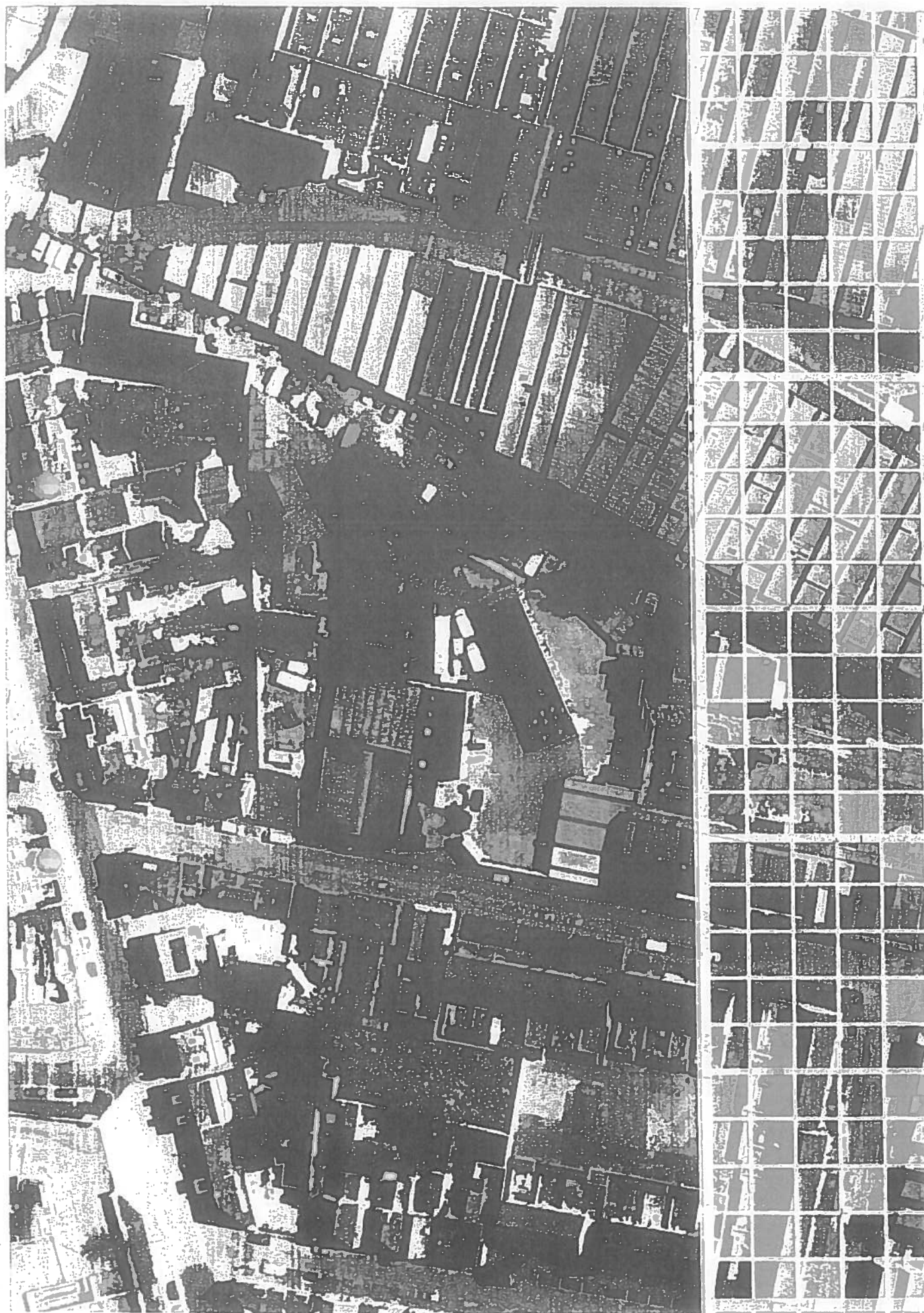
Wij maken ons daarom grote zorgen omtrent de invloed die deze "trial by publicity" zal (kunnen) hebben op het verdere verloop van het strafproces. Het zal niet de eerste keer zijn dat de rechter een dergelijke vroegtijdige publiciteit laat doorklinken in het vonnis in het voordeel van de verdachte.¹

¹ In haar vonnis van 7 juli 1997 overwoog de Rechtbank Zwolle het volgende:

"de rechtbank heeft bij na te melden strafoplegging in het bijzonder in aanmerking genomen:

(in haar {verdachte} voordeel)

- Dat door de uitgebreide publiciteit tijdens het openbaar ministerie verdachte deels onnodig schade is toegebracht....."

USC. 1227-5

11.1, 10.2.g, 10.2.e

Onenbaar Ministerie

C055

M/DGRH

11.1

11.1

/20 januari 2005

C056a

Blz 5-79 geheel 11.1

11.1, 10.2.e, 10.2.g

11.1, 10.2.e, 10.2.g

11.1

11.1

Ministerie van Justitie

C059

Directoraat-Generaal Rechtshandhaving

Bureau Juridische en Beleidsondersteunende Aangelegenheden

DOSSIER

Postadres: Postbus 20301, 2500 EH Den Haag

Aan de voorzitter van het College
van procureurs-generaal
de heer mr. J.L. de Wijkerslooth
Postbus 20305
2500 EH DEN HAAG

Bezoekadres
Schedeldoekshaven 100
2511 EX Den Haag
Telefoon (070) 3 70 79 11
Fax (070) 3 70 79 25
www.justitie.nl

Contactpersoon
Doorkiesnummer(s)
E-mail
Datum
Ons kenmerk
Uw kenmerk
Onderwerp

10.2.e
10.2.e
[redacted]
[redacted]@minjus.nl

4 december 2003
5259785/503
PaG/C/5854
uitbreiden machtiging voor vernietiging van
inbeslaggenomen vuurwerk

Bij beantwoording de
datum en ons kenmerk
vermelden. Wilt u slechts
één zaak in uw brief
behandelen.

Geachte heer De Wijkerslooth,

In uw brief van 27 november 2003 verzoekt u mij om in te stemmen met het op 26 november 2003 door uw College genomen besluit om de grens voor het kunnen afgeven van een algemene machtiging door de officier van justitie tot onmiddellijke vernietiging van partijen vuurwerk te verhogen tot partijen vuurwerk met een bruto gewicht van maximaal 250 kilogram.

11.1

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

De Minister van Justitie,
namens deze,
de Directeur-Generaal Rechtshandhaving,
10.2.e

C.W.M. Dessens

Minuut

Ministerie van Justitie
Directoraat-Generaal
Rechtshandhaving
Bureau Juridische en

C060

Agenda

04 DEC. 2003

Gegevens uitgaande brief

Datum uitgaande brief: 4 december 2003
Nummer uitgaande brief: 5259785/SD3
Dossiernummer: A003/3101/1000616
Exhibitum:

Concipiënt: 10.2.e
Ondertekenaar: DGRH
Uitsturen vóór: 3 december 2003
Paraaf expeditie: 10.2.e

Hiërarchische lijn

Paraaf/datum	Paraaf/datum	Paraaf/datum	Paraaf/datum	Endparaaf/datum
	10.2.e			10.2.e
10.2.e 3/12	10.2.e			

Overige aanwijzingen: zie: 10.2.e conceptmap\beleidsregels\brief machtiging vuurwerk.doc

Visie vooraf aan	Kamer	Paraaf	Datum
10.2.e	H 1040		

Informatiekopie naar	Kamer	Brief	Aantal
10.2.e	H 1014		1, niet gewaarm.
10.2.e	H 1037		1, niet gewaarm.

Inhoudelijke gegevens

Onderwerp: Aanwijzing handhaving vuurwerkregelgeving
Gevraagde beslissing/doel: eindparaaf/ondertekening
Toelichting op het concept: Door de voorzitter van het College van PG's is verzocht om in te stemmen met het op 26 november 2003 door dit College genomen besluit om de grens voor het kunnen afgeven van een algemene machtiging door de OvJ tot onmiddellijke vernietiging van partijen vuurwerk te verhogen tot partijen vuurwerk met een bruto gewicht van maximaal 250 kilogram^{11.1}

Het komt voort uit de werkgroep ketenbeheer vuurwerk. Deze werkgroep zal op korte termijn rapport uitbrengen aan het College van PG's. Omdat het 'vuurwerkseizoen' van dit jaar al is begonnen, heeft het College het deel van het rapport waarin wordt aanbevolen om de grens voor het kunnen afgeven van een algemene machtiging tot onmiddellijke vernietiging van partijen vuurwerk door de OvJ te verhogen, versneld behandeld. Aan de voorzitter van

Reden voor terugzending

☐ Paraaf in hiërarchische lijn ontbreekt	☐ Toelichting ontbreekt
☐ Kan hiërarchisch afgedaan worden	☐ Opmerkingen niet verwerkt
☐ Stukken niet compleet/geordend	☐ Visie vooraf ontbreekt

12/19

het College wordt gemeld dat met het door het College genomen besluit kan worden ingestemd.^{11.1}

11.1

C061

11.1

. /3 december 2003

11.1

11.1, 10.2.g, 10.2.e

11.1, 10.2.g, 10.2.e

Agenda

10.2.e
Datum 11 SEP. 2003
10.2.e 247

Aan Minister van Justitie

		Datum
Door tussenkomst van	1. S.G. 2. dgRH	
Van	Directie Handhaving	10.2.e
Concipiënt	10.2.e 10.2.e	

Doorkiesnummer concipiënt

370 7592

Datum

9 september 2003

Kenmerk

DDS 5244721

Bijlage(n)

Ja

Onderwerp

Verkoop van gevaarlijk vuurwerk in België aan Nederlandse particulieren

11.1

Toelichting

Naar aanleiding van een uitspraak van het Hof van Beroep in Antwerpen heeft de directeur van de dienst der Springstoffen in 2000 aan verkopers van vuurwerk laten weten dat de verkoop van gevaarlijk vuurwerk (meer dan vijfhonderd gram er in vervatte pyrotechnische sas of spektakel vuurwerk) aan buitenlanders verboden is, tenzij de buitenlander een uittreksel uit het Handelsregister van zijn land kan overleggen.

Uit onderzoek van politie en Justitie is gebleken dat het vrij eenvoudig is een uittreksel uit het handelsregister (bij de grens) te bemachtigen. Bovendien

0051

geeft een uittreksel uit het handelsregister geen inzicht in de kring van personen of ondernemingen die volgens de Nederlandse wetgeving gerechtigd zijn handelingen te verrichten met gevaarlijk vuurwerk.

Gevraagd wordt de verkoop van gevaarlijk vuurwerk door Belgische vuurwerkhandelaren aan Nederlanders te verbieden tenzij het gaat om Nederlanders die beschikken over een vergunning van de Nederlandse autoriteiten om dit type vuurwerk op te slaan, te vervoeren of voorlopig onder zich te hebben overeenkomstig de regels voor verkoop aan Belgische staatsburgers.

C063a

11.1

11.1

11.1

C064

Ministerie van Justitie

Directoraat-Generaal Rechtshandhaving

DOSSIER

Postadres Postbus 20301, 2500 EH Den Haag

Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en
Milieubeheer
Postbus 20951
2500 EZ Den Haag

Bezoekadres

Schedeldoekshaven 100

2511 EX Den Haag

Telefoon (070) 3 70 79 11

Fax (070) 3 70 79 00

Telex 34554 mvj nl

Onderdeel
Contactpersoon
Doorkiesnummer(s)
Datum
Ons kenmerk
Bijlage(n)
Onderwerp

Directie Handhaving

10.2.e

4 October 2001

5123893/501/EE

Ja

Voorstel integrale typekeuring vuurwerk

Bij beantwoording
de datum en ons
kenmerk vermelden.

Geachte heer Pronk,

In een brief van 30 augustus jongstleden heeft het College van procureurs-generaal mij een voorstel van de Landelijke werkgroep Vuurwerk toegezonden voor een integrale typekeuring van vuurwerk. Het College van procureurs-generaal heeft mij verzocht het voorstel onder uw aandacht te brengen evenals onder de aandacht van de minister van Verkeer en Waterstaat.

Het Openbaar Ministerie heeft in het najaar van 2000 in een voorlopig commentaar op het in voorbereiding zijnde Vuurwerkbesluit aan het ministerie van VROM voorgesteld om te komen tot een typekeuringssysteem voor vuurwerk. Aan een dergelijk systeem bestaat in de praktijk volgens het Openbaar Ministerie grote behoefte, aangezien het nu voor kopers van vuurwerk en voor toezichthouders en opsporingsambtenaren die vuurwerk aantreffen, vaak moeilijk is om vast te stellen of er sprake is van al dan niet toegestaan consumentenvuurwerk of van professioneel vuurwerk. Het ministerie van VROM heeft hier in beginsel positief op gereageerd, met dien verstande dat hierbij werd aangetekend dat de ontwikkeling van het typekeuringssysteem de nodige tijd en internationaal overleg zou vergen. Daarom kon dit nog niet in het Vuurwerkbesluit worden geregeld.

De bevindingen van de commissie Oosting, de Inspectie Milieuhygiëne en de Rijksverkeersinspectie bij de onderzoeken naar aanleiding van de vuurwerkrampe, dat er het nodige mis was met de wijze waarop vuurwerk werd geclassificeerd, waren voor de Landelijke werkgroep Vuurwerk onder voorzitterschap van het Openbaar Ministerie aanleiding het idee van een integraal typekeuringssysteem voor vuurwerk nader uit te werken.

Dit heeft geleid tot een uitgewerkt voorstel met de contouren van een dergelijk systeem, op basis van de volgende uitgangspunten:

1. een integrale benadering van de risico's voor mens en milieu van professioneel en consumenten vuurwerk tijdens vervoer, opslag, toepassing en verwijdering is wenselijk
2. het ADR-classificatiesysteem moet in het typekeuringsstelsel een plaats krijgen, voor zover het het vervoer van vuurwerk betreft.
3. Het toelatingsstelsel voor bestrijdingsmiddelen kan als een voorbeeld dienen, omdat het hierbij in feite ook gaat om de beoordeling van producttypen op hun risico's voor mens en milieu gedurende hun levenscyclus.
4. Een typekeuringssysteem is nadrukkelijk niet bedoeld als alternatief voor de veiligheidsafstanden die in het Vuurwerkbesluit worden vastgelegd. Beide instrumenten hebben hun eigen functie en staan naast elkaar.

11.1

De Minister van Justitie,

10.2.e ⁿⁱ

Ministerie van Justitie

DOSSIER

Directoraat-Generaal Rechtshandhaving

Postadres Postbus 20301, 2500 EH Den Haag

Minister van Verkeer en Waterstaat
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Bezoekadres
Schedeldoekshaven 100
2511 EX Den Haag
Telefoon (070) 3 70 79 11
Fax (070) 3 70 79 00
Telex 34554 mvj nl

Onderdeel
Contactpersoon
Doorkiesnummer(s)
Datum
Ons kenmerk
Bijlage(n)
Onderwerp

Directie Handhaving

10.2.e

10.2.e

4 October 2001

5123893/501/EE

Ja

Voorstel integrale typekeuring vuurwerk

Bij beantwoording
de datum en ons
kenmerk vermelden

Geachte mevrouw Netelenbos,

In een brief van 30 augustus jongstleden heeft het College van procureurs-generaal mij een voorstel van de Landelijke werkgroep Vuurwerk toegezonden voor een integrale typekeuring van vuurwerk. Het College van procureurs-generaal heeft mij verzocht het voorstel onder uw aandacht te brengen evenals onder de aandacht van de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer.

Het Openbaar Ministerie heeft in het najaar van 2000 in een voorlopig commentaar op het in voorbereiding zijnde Vuurwerkbesluit aan het ministerie van VROM voorgesteld om te komen tot een typekeuringssysteem voor vuurwerk. Aan een dergelijk systeem bestaat in de praktijk volgens het Openbaar Ministerie grote behoefte, aangezien het nu voor kopers van vuurwerk en voor toezichthouders en opsporingsambtenaren die vuurwerk aantreffen, vaak moeilijk is om vast te stellen of er sprake is van al dan niet toegestaan consumentenvuurwerk of van professioneel vuurwerk. Het ministerie van VROM heeft hier in beginsel positief op gereageerd, met dien verstande dat hierbij werd aangetekend dat de ontwikkeling van het typekeuringssysteem de nodige tijd en internationaal overleg zou vergen. Daarom kon dit nog niet in het Vuurwerkbesluit worden geregeld.

De bevindingen van de commissie Oosting, de Inspectie Milieuhygiëne en de Rijksverkeersinspectie bij de onderzoeken naar aanleiding van de vuurwerkcramp, dat er het nodige mis was met de wijze waarop vuurwerk werd geclassificeerd, waren voor de Landelijke werkgroep Vuurwerk onder voorzitterschap van het Openbaar Ministerie aanleiding het idee van een integraal typekeuringssysteem voor vuurwerk nader uit te werken.

Dit heeft geleid tot een uitgewerkt voorstel met de contouren van een dergelijk systeem, op basis van de volgende uitgangspunten:

1. een integrale benadering van de risico's voor mens en milieu van professioneel en consumenten vuurwerk tijdens vervoer, opslag, toepassing en verwijdering is wenselijk
2. het ADR-classificatiesysteem moet in het typekeuringsstelsel een plaats krijgen, voor zover het het vervoer van vuurwerk betreft.
3. Het toelatingsstelsel voor bestrijdingsmiddelen kan als een voorbeeld dienen, omdat het hierbij in feite ook gaat om de beoordeling van producttypen op hun risico's voor mens en milieu gedurende hun levenscyclus.
4. Een typekeuringssysteem is nadrukkelijk niet bedoeld als alternatief voor de veiligheidsafstanden die in het Vuurwerkbesluit worden vastgelegd. Beide instrumenten hebben hun eigen functie en staan naast elkaar.

11.1

De Minister van Justitie,

10.2.e

11.1, 10.2.g, 10.2.e

11.1, 10.2.g, 10.2.e

C066a

11.1

11.1

11.1

11.1

Minuut

C067

Ministerie van Justitie
Directie Algemene Zaken
Stafafdeling maximaal één regel

Ontvangen BSG	10.2.e
Datum	17 JULI 2001
707	

Datum uitgaande brief

16 juli 2001

Nummer uitgaande brief

5110032/501/MS.

Dossiernummer

A00/3101/1000616

Exhibitum

Reg. DAZB
AFGEDAAN

Reyou DH

Concipiënt
Ondertekenaar

10.2.e

minister telefoon 6888

10.2.e

10.2.e

Paraaf in hiërarchische lijn

Eindparaaf

Uit vóór

Z.S.M.

10.2.e

D&R

TVC

Expedite

Datum ontvangst

Paraaf

Bijlagen

JaO Ja O Nee

Overige aanwijzingen

Visie vooraf aan

Kamer

Paraaf

Datum

10.2.e

Kamer

Brief

Aantal

Gewaarmerkt

H 1040.

.

1.

JaO Ja O Nee

H 1008.

.

1.

JaO Ja O Nee

h 1045.

.

1.

JaO Ja O Nee

O Ja O Nee

O Ja O Nee

Inhoudelijke gegevens

Onderwerp

Plan van aanpak 'Handel in illegaal vuurwerk'

Gevraagde beslissing/doel

Ter kennis van enkele collegabewindslieden brengen van het plan van aanpak 'Handel in illegaal vuurwerk' zoals vervaardigd door een werkgroep onder leiding van het OM

Toelichting op het concept

Het plan van aanpak 'Handel in illegaal vuurwerk' behelst een aantal voornemens die in de komende maanden door de respectieve partners bij de handhaving van de regels rond vuurwerk – betrokken departementen, besturen van provincies en gemeenten – nader zullen worden geïmplementeerd.

ONTVANGEN
17 JULI 2001
MINISTER

Reden voor terugzending

☐ Paraaf hiërarch. lijn ontbreekt
☐ Kan hiërarch. afgedaan worden
☐ Stukken niet compl/geordend

☐ Toelichting ontbreekt

☐ Opmerkingen niet verwerkt

☐ Visie vooraf ontbreekt

DDH/550/01

1062

Postadres Postbus 20301, 2500 EH Den Haag

De Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke
Ordening en Milieubeheer
Postbus 20951
2500 EZ DEN HAAG

Bezoekadres
Schedeldoekshaven 100
2511 EX Den Haag
Telefoon (070) 3 70 79 11
Fax (070) 3 70 79 31
Telex 34554 mvj nl
Bij beantwoording de
datum en ons kenmerk
vermelden

Onderdeel
Contactpersoon
Doorkiesnummer(s)
Datum
Onderwerp

Directie Handhaving
10.2.e

370 71 37
18 juli 2001

Plan van aanpak 'Handel in illegaal vuurwerk'

Met genoegen doe ik u bijgaand het Plan van aanpak van de handel in illegaal vuurwerk 2001 — 2004 toekomen. Dit plan is opgesteld door de Landelijke werkgroep Vuurwerk onder leiding van het openbaar ministerie. In de bijgaande versie zijn verwerkt de opmerkingen van de Raad van Hoofdcommissarissen en de in voornoemde Landelijke werkgroep vertegenwoordigde landelijke diensten, te weten de Douane, de Inspectie Milieuhygiëne, de Keuringsdienst van Waren, de Koninklijke Marechaussee, het openbaar ministerie en de Rijksverkeersinspectie. Ik vertrouw er op dat we er, samen met onze partners bij de handhaving, in zullen slagen dit Plan van aanpak tot een goede uitvoering te brengen.

Met vriendelijke groet,

10.2.e de Minister van Justitie.

Postadres Postbus 20301, 2500 EH Den Haag

De Minister van Verkeer en Waterstaat
Postbus 20901
2500 EX DEN HAAG

Bezoekadres
Schedeldoekshaven 100
2511 EX Den Haag
Telefoon (070) 3 70 79 11
Fax (070) 3 70 79 31
Telex 34554 mvj nl
Bij beantwoording de
datum en ons kenmerk
vermelden

Onderdeel
Contactpersoon
Doorkiesnummer(s)
Datum
Onderwerp

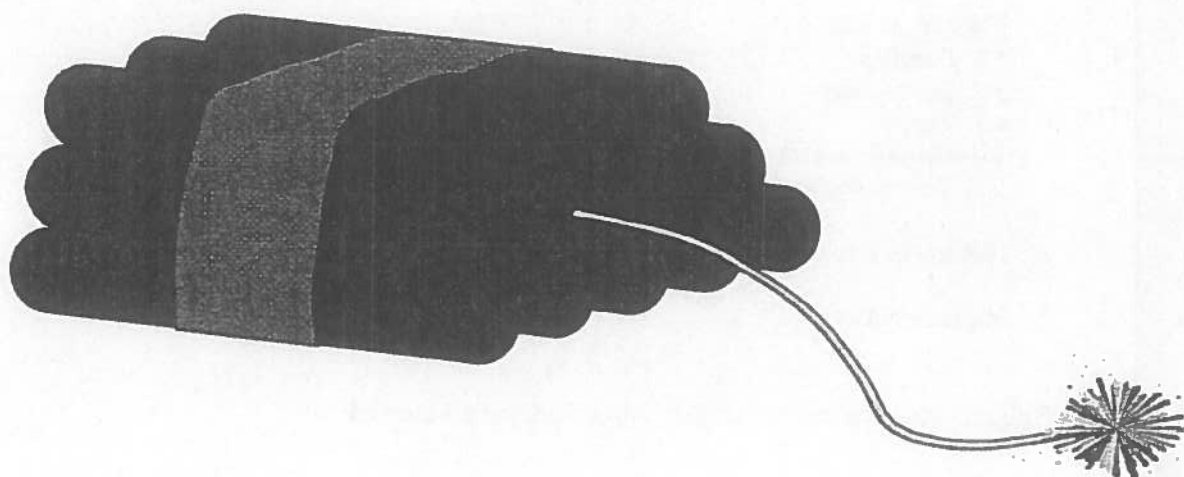
Directie Handhaving
10.2.e
370 71 37
18 juli 2001
Plan van aanpak 'Handel in illegaal vuurwerk'

Met genoegen doe ik u bijgaand het Plan van aanpak van de handel in illegaal vuurwerk 2001 — 2004 toekomen. Dit plan is opgesteld door de Landelijke werkgroep Vuurwerk onder leiding van het openbaar ministerie. In de bijgaande versie zijn verwerkt de opmerkingen van de Raad van Hoofddcommissarissen en de in voornoemde Landelijke werkgroep vertegenwoordigde landelijke diensten, te weten de Douane, de Inspectie Milieuhygiëne, de Keuringsdienst van Waren, de Koninklijke Marechaussee, het openbaar ministerie en de Rijksverkeersinspectie. Ik vertrouw er op dat we er, samen met onze partners bij de handhaving, in zullen slagen dit Plan van aanpak tot een goede uitvoering te brengen.

Met vriendelijke groet,

de Minister van Justitie,
10.2.e

PLAN VAN AANPAK
HANDEL IN ILLEGAAL VUURWERK
2001 - 2004

Openbaar Ministerie
april 2001

Inhoud

Inleiding	3
1. Schets van het probleem	4
1.1 Begrip 'illegaal vuurwerk'	
1.2 Schade en risico's	
1.3 Invoerroutes	
1.4 Actoren	
2. Handel in illegaal vuurwerk is zware milieucriminaliteit	7
3. Grootschalige en samenhangende aanpak nodig	8
3.1 Landelijk dekkende aanpak op verschillende niveaus	
3.2 Recherche-inzet nodig	
3.3 Structurele samenwerking betrokken handhavingsinstanties nodig	
4. Nieuwe vuurwerkbesluit	10
5. Plan van aanpak	11
5.1 Functies	
5.2 Doelstelling	
5.3 Termijn	
5.4 Betrokken instanties	
5.5 Voortgangsbewaking	
6. Elementen van Plan van aanpak	14
7. Implementatie	16

Bijlage: samenstelling van de Landelijke werkgroep Vuurwerk

Inleiding

Voor u ligt een Plan van aanpak van de handel in illegaal vuurwerk 2001-2004. Het is opgesteld door de Landelijke werkgroep Vuurwerk. In deze werkgroep, die onder leiding staat van het OM, zitten deskundigen op het vlak van de handhaving van vuurwerkregelgeving vanuit de hoek van de politie, de Douane, de Inspectie Milieuhygiëne, de Keuringsdienst van Waren, de Koninklijke Marechaussee, het Openbaar Ministerie en de Rijksverkeersinspectie (zie bijlage). Zij heeft tot taak:

- de kwaliteit en de samenhang van de strafrechtelijke handhaving van de vuurwerkregelgeving, ook in internationaal verband, te bevorderen;
- de afstemming tussen de strafrechtelijke en de bestuursrechtelijke handhaving van de vuurwerkregelgeving te bevorderen;
- op basis van beschikbare expertise bij te dragen aan de kwaliteit van de vuurwerkregelgeving en de voor de handhaving ervan benodigde voorzieningen;
- op basis van beschikbare expertise bij te dragen aan het vergroten van de kennis en deskundigheid van degenen die belast zijn met de handhaving van de vuurwerkregelgeving.

Het college van procureurs-generaal heeft het Plan van aanpak op 24 april 2001 vastgesteld. Vooraf zijn de Raad van Hoofdcommissarissen en de leiding van de in de werkgroep vertegenwoordigde landelijke diensten in de gelegenheid zijn gesteld tot het geven van een reactie op het ontwerp van het Plan van aanpak. De ingebrachte commentaren zijn in het plan verwerkt.

In hoofdstuk 1 wordt een schets gegeven van het probleem van de handel in illegaal vuurwerk. Waar in dit Plan van aanpak wordt gesproken van 'illegaal vuurwerk', wordt bedoeld op al het vuurwerk dat niet in handen mag komen van particulieren.

Vervolgens kunt u in hoofdstuk 2 lezen waarom de handel in illegaal vuurwerk als zware milieucriminaliteit dient te worden aangemerkt. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 beschreven waarom een grootschalige en samenhangende aanpak nodig is. In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de betekenis van het nieuwe Vuurwerkbesluit, dat naar verwachting in eind 2001 of begin 2002 in werking treedt, voor de mogelijkheden tot een doeltreffende aanpak van de handel in illegaal vuurwerk. De functies en de doelstelling van het Plan van aanpak worden in hoofdstuk 5 uiteengezet, terwijl de elementen ervan in hoofdstuk 6 aan de orde komen.

1. Schets van het probleem

1.1 *Begrip 'illegaal vuurwerk'*

In 1999 werd officieel ongeveer 8 miljoen kg (d.i. 8000 ton brutogewicht) vuurwerk ingevoerd.¹ In werkelijkheid zal het (veel) meer zijn geweest, want het is bekend dat via België en Duitsland veel, overwegend illegaal consumentenvuurwerk Nederland binnenkomt, dat niet wordt gemeld. Van deze ongeveer 8 miljoen kg betrof ongeveer de helft, d.i. ca. 4 miljoen kg, consumentenvuurwerk. De andere 4 miljoen betrof professioneel vuurwerk, bestemd voor gebruik bij evenementen in Nederland of in het buitenland. Hiervan was volgens een ruime berekening ca. 2,1 miljoen kg benodigd voor de ongeveer 2100 in 1999 aangemelde evenementen (uitgaande van een, zeer ruim genomen gemiddeld verbruik per evenement van ongeveer 1000 kg). De overige 1.9 miljoen kilogram is deels geëxporteerd en deels in het consumentencircuit terechtgekomen. De precieze verhoudingen zijn niet bekend, maar het vermoeden bestaat dat tussen 30 en 50 % van het professionele vuurwerk, dus ongeveer 1,5 miljoen kg, in handen komt van particulieren om tijdens en vóór de jaarwisseling door particulieren wordt afgestoken.

Dit vuurwerk is **illegaal** omdat het niet voldoet aan de wettelijke eisen die in het belang van de veiligheid en gezondheid van de afstekers en omstanders zijn gesteld aan consumentenvuurwerk. Het gaat bij dit illegale vuurwerk onder meer om strijkers (waaronder hele zware), chinese vlinders, chinese rollen, ratelbanden, flowerbeds, mortierbommen en lawinepijlen.

Een complicerende omstandigheid is dat de meeste typen niet onder alle omstandigheden zijn verboden. Indien zij naar hun aard geschikt zijn om op evenementen door deskundigen te worden afgestoken, zijn de handel hierin en het bezit hiervan voor dat doel wel toegestaan. Dit betekent dat in dit Plan van aanpak onder 'illegaal vuurwerk' wordt verstaan: al het vuurwerk dat niet in handen mag komen van particulieren.

Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat ook illegale handel in toegestaan consumentenvuurwerk voorkomt. Hieronder worden 'zwarte-handelspraktijken' verstaan waarbij grote partijen toegestaan consumentenvuurwerk anders dan via de detaillisten aan de man worden gebracht, bijv. de zogenoemde kofferbakverkopen.

1.2 *Schade en risico's*

Er is een grote vraag in onze samenleving naar spectaculair en hard knallend vuurwerk. Op het ervaringsgegeven dat het in Nederland toegelaten vuurwerk door betrekkelijk grote groepen burgers als onvoldoende spectaculair of onvoldoende hard knallend wordt ervaren, wordt door handelaren en particulieren handig ingespeeld. Door het aanbieden van steeds nieuwe typen illegaal vuurwerk wordt tevens een vraag gecreëerd. Het is een lucratieve markt, die daardoor ook een sterke aantrekkingskracht heeft op criminelen. Winstmarges van 50 tot 150% zijn niet ongebruikelijk, soms zijn ze zelfs nog groter. De handel is geheel of grotendeels zwart, met als gevolg een aanzienlijke benadeling van de fiscus. De omvangrijke handel in illegaal vuurwerk veroorzaakt ook een aanmerkelijk concurrentienadeel voor het bonafide deel van de vuurwerkbranche.

Het illegale vuurwerk is de belangrijkste oorzaak van het grote aantal vuurwerkslachtoffers: gemiddeld 1500 gewonden en 3 doden per jaar. Bovendien veroorzaakt het ook grote materiële schade in de vorm van vernielde telefooncellen, bushokjes e.d. Deze schade ligt jaarlijks tussen de f 5 en f 10 miljoen, nog afgezien van de schade die ontstaat door het in brand raken van woningen (met rieten daken).

Het illegale vuurwerk levert niet alleen gevaren voor personen en goederen op tijdens het afsteken. Het vormt ook een groot veiligheidsrisico tijdens het vervoer en tijdens de opslag.

¹ Bron: gegevens van Keuringsdienst van Waren.

Zo wordt het meeste illegale vuurwerk niet vervoerd in de voorgeschreven UN-verpakking en worden ook andere vervoersvoorschriften genegeerd. Als het wel in de UN-verpakking zit, is de kans groot dat het vuurwerk niet op de juiste wijze is geclassificeerd, namelijk in een te lage gevarenklasse (1.4 in plaats van bijv. 1.3. of zelfs 1.1). Hierdoor wordt de indruk gewekt dat het vuurwerk minder risico's oplevert dan in werkelijkheid het geval is.

Het illegale vuurwerk wordt door (tussen)handelaren en particulieren doorgaans opgeslagen in kelderboxen, garages, woningen, boerderijen of loodsen, zonder enige brandbeveiligingsvoorziening en zonder dat de gemeente, de brandweer of omwonenden hiervan op de hoogte zijn. Na de ramp in Enschede is duidelijk wat hiervan de gevolgen kunnen zijn.

Jaarlijks wordt gemiddeld tussen de 300 en 400 ton illegaal vuurwerk door de politie en andere diensten in beslag genomen. De kosten van vernietiging, die voor rekening van de Staat der Nederlanden komen, belopen jaarlijks ca. f 4 miljoen (d.w.z. ruim f 10,- per kg). Dit is een aanzienlijke maatschappelijke schadepost.

Voorts is het illegale vuurwerk een niet onbelangrijke bron van milieuverontreiniging als gevolg van de hierin aanwezige zware metalen en nitraat, die bij het afsteken of vernietigen vrijkomen.

1.3 *Invoerroutes*

Het illegale vuurwerk komt, voor zover bekend is, op de volgende manieren ons land binnen:

- 1) het wordt hoofdzakelijk vanuit China rechtstreeks ingevoerd door gevestigde vuurwerkimporteurs/groothandelaren (vooral via de havens) ;
- 2) het wordt via andere landen (havens van Antwerpen, Bremen, Hamburg) ingevoerd door gevestigde vuurwerkimporteurs/groothandelaren (vooral over de weg);
- 3) het wordt via andere landen (of, in mindere mate, rechtstreeks) ingevoerd door criminele organisaties of personen (vooral over de weg);
- 4) het wordt door particulieren in het buitenland gekocht (vooral België en Duitsland) en vervolgens door hen meegenomen naar Nederland (vooral over de weg).

Voorbeeld: Soms komt het vuurwerk in een Nederlandse haven binnen, waarna het als export naar verkooppunten in België getransporteerd wordt. In België wordt het vuurwerk aan (illegale) tussenhandelaren en particulieren verkocht en soms via Duitsland naar Nederland vervoerd. Er is dan sprake van een risicospreiding.

Het is om verschillende redenen moeilijk om op deze routes zicht te krijgen. Om te beginnen wordt het illegale vuurwerk op vervoersdocumenten veelal omschreven als *professioneel vuurwerk* en zo een schijn van legaliteit gegeven. Bovendien zijn de douanecontroles aan de binnengrenzen van de EU opgeheven en is er, zeker gedurende de nacht, ook anderszins weinig controle. Bij het binnen de EU brengen via andere dan de Nederlandse havens wordt in het algemeen niet gecontroleerd of sprake is van illegaal vuurwerk; nog afgezien van het feit dat op dat moment vaak nog niet bekend is dat het voor Nederland is bestemd. Hierbij komt dat de vuurwerkregelgeving in Europa niet is geharmoniseerd, zodat typen die in Nederland niet zijn toegestaan, in andere landen soms vrij te koop zijn.

1.4 *Actoren*

Als het illegale vuurwerk eenmaal in Nederland is, wordt het op verschillende manieren op de particuliere markt gebracht. De belangrijkste actoren zijn:

- 1) (werknemers van) vuurwerkhandelaren in professioneel vuurwerk
- 2) degenen die professioneel vuurwerk mogen afsteken op evenementen (de 'bezigers')
- 3) (veelal niet-officiële) tussenhandelaren die het vuurwerk betrekken van vuurwerkhandelaren in Nederland en andere landen of van bezigers
- 4) transporteurs
- 5) detailhandelaren in consumentenvuurwerk

- 6) criminele organisaties en personen
- 7) particulieren die voor 'vrienden en bekenden' een handeltje opzetten.

Er zijn sterke aanwijzingen dat een groot deel van de officiële vuurwerkbranche in ons land op enigerlei wijze betrokken is bij de handel in het illegale vuurwerk. Bovendien zijn er aanwijzingen dat via evenementen een deel van het professionele vuurwerk 'weglekt' naar het illegale circuit (constructie: op evenement wordt feitelijk minder afgestoken dan opgegeven of geregistreerd). Om de illegale praktijken te verhullen wordt veel gebruik gemaakt van valse documenten en registraties, en onjuiste gevarenclassificaties.

Bij het te koop aan bieden van illegaal vuurwerk wordt onder meer ruim gebruik gemaakt van Internet.

Het probleem van de handel in illegaal vuurwerk krijgt sinds een jaar of zes aandacht van politiekorpsen, landelijke controlediensten en justitie. Hierbij zijn belangrijke successen geboekt, maar de handel in illegaal vuurwerk is nog niet teruggedrongen. In toenemende mate wordt het illegale vuurwerk als een maatschappelijk probleem erkend, getuige de aandacht die de media hieraan besteden, kamervragen en de discussies in gemeenten in verband met de risico's van het illegale vuurwerk bij de millenniumviering. Desondanks is er volgens de werkgroep nog geen sprake van een stelselmatige, landelijk dekkende, jaarlijks volgehouden aanpak van de handel in illegaal vuurwerk door de regionale politiekorpsen, landelijke controlediensten en het OM.

2. Handel in illegaal vuurwerk is zware milieucriminaliteit

Volgens de indeling die het OM heeft gehanteerd in de Strategie Milieu², is bij de handel in illegaal vuurwerk sprake van ernstige en omvangrijke overtredingen van de handelingsregimes voor *inrichtingen* (opslag) en *stoffen en producten*, in combinatie met commune en fiscale delicten. Het gaat hierbij om overtredingen van kernbepalingen, waarvoor volgens deze strategie milieu het strafrecht dient te worden ingezet.

De Leidraad milieu van het OM rekent tot de zware milieucriminaliteit de milieudelicten, die voldoen aan twee of meer van de volgende criteria:

- in georganiseerd verband gepleegd
- milieu wordt stelselmatig verontreinigd of aangetast
- complex of langdurig recherche-onderzoek nodig
- commune delicten (fraude, omkoping, oplichting) vormen een belangrijk bestanddeel
- aanzienlijk economisch voordeel
- grensoverschrijdend

Gelet op vorenstaande kan gesteld worden dat handel in illegaal vuurwerk aan te merken is als zware milieucriminaliteit en wel op basis van de volgende argumenten:

- Gebleken is dat de handel in illegaal vuurwerk voor een belangrijk deel in georganiseerd verband gepleegd wordt; binnen de vuurwerkbranche wordt ook bij de illegale activiteiten nauw samengewerkt.
- Er wordt structureel en systematisch gehandeld in strijd met de vuurwerkregelgeving, alsmede in strijd met commune en fiscale wetgeving.
- Gebleken is dat er vaak langdurig en complex rechercheonderzoek nodig is om de handel in illegaal vuurwerk te bestrijden.
- Commune delicten zijn een belangrijk onderdeel van de vuurwerkcriminaliteit, in het bijzonder valsheid in geschrifte. Ook overtredingen van de Wet Wapens en Munitie en de Opiumwet komen in samenhang met vuurwerkdelicten voor.
- Er is sprake van aanzienlijk economisch voordeel. Gebleken is dat de marge tussen de inkoopkosten van vuurwerk en de verkoopprijs erg groot kan zijn. Het economisch voordeel wordt nog vergroot doordat de legale opslag aan allerlei veiligheidsvoorschriften dient te voldoen. Bij illegale opslag is hier meestal geen sprake van, dus investeringen in opslagvoorzieningen hoeven niet of nauwelijks gedaan te worden. Een in 1999 in de noordelijke regio's verricht strafrechtelijk onderzoek heeft dit bevestigd. De inkoopprijs gaat 5 keer over. Voorbeelden: inkoopprijs Chinese rol fl. 17,50, verkoopprijs aan particulieren fl. 90,-. Inkoopprijs doosje strijkers fl. 3,50, verkoopprijs aan particulieren tussen fl. 10,- en fl. 15,-. De pakkans is relatief laag, waardoor de beweging van personen met potentiële interesse voor illegale handel toeneemt, vooral omdat er veel geld te verdienen is.
- Bij diverse onderzoeken is gebleken van een zodanig georganiseerde aanpak, dat kan worden gesproken van een criminele organisatie. Er kan zo gemakkelijk gebruik gemaakt worden van al bestaande criminele distributiekkanalen.
- De handel in illegaal vuurwerk is grensoverschrijdend. De productie van vuurwerk vindt meestal plaats in China. De invoer verloopt via diverse landen, waaronder Nederland, België en Duitsland. Deze internationale component wordt nog versterkt door de verschillen in regelgeving in deze landen.

² Verwezen wordt naar het Strategiedocument Aanwijzing handhaving milieurecht van het Openbaar Ministerie, juli 1999

3. Grootschalige en samenhangende aanpak nodig

3.1 *Landelijk dekkende aanpak op verschillende niveaus*

De afgelopen jaren is gebleken dat een kleinschalige aanpak op het **wijk- of districtsniveau** van de politie in het algemeen niet tot de gewenste resultaten leidt. Wel wordt op dit niveau vaak belangrijke informatie verkregen over handelaren in illegaal vuurwerk, doordat personen die wordt betrap op het bezit of afleveren van illegaal vuurwerk, gaan verklaren over hun leveranciers.

Voor een structurele aanpak is minimaal een organisatorische voorziening op **korpsniveau** nodig: een regionaal vuurwerkteam. Zo'n team zou zowel operationele taken als taken op het vlak van het opbouwen en onderhouden van een informatiepositie met betrekking tot de handel in illegaal vuurwerk moeten vervullen. Een kliklijn kan hierbij een belangrijke rol spelen.

Echter, zelfs het regioniveau blijkt niet in alle opzichten toereikend te zijn. In de regio's Groningen, Friesland en Drenthe is daarom in 1999 besloten tot de vorming van een **interregionaal** vuurwerkteam; dit heeft belangrijke successen geboekt (aanhouding 39 verdachten, blootleggen van twee criminele organisaties, 280 ton illegaal vuurwerk aan de markt onttrokken).³

Het verdient volgens de Landelijke werkgroep Vuurwerk aanbeveling de handel in illegaal vuurwerk onderdeel te maken van de onderzoeksdoelen van interregionaal samenwerkende rechteerteams op ressortschaal. Te denken valt aan 1 fte of een afgeleide daarvan per regio. Afhankelijk van de aard en omvang van een op te starten onderzoek naar de illegale handel in vuurwerk kan er opgeschaald worden en indien nodig kan een samenwerkingsverband (multidisciplinair) ontstaan.

Het wordt echter niet als wenselijk beschouwd om vuurwerkonderzoeken onderdeel te laten zijn van de bestaande IRT's. Gemiddeld genomen is er bij IRT's geen capaciteit beschikbaar, worden er zeer langlopende onderzoeken gedraaid, hebben zij een groot werkgebied en werken zij doorgaans alleen aan de hen toebedeelde kerntaak. (IRT-noord/oost bestrijkt bijv. 9 provincies en heeft een kerntaak, namelijk mensensmokkel)

Samenwerking in **interregionaal** verband lijkt ook aangewezen voor het doelmatig kunnen organiseren van transportcontroles in de grensstreek. In het ressort Zuid-Nederland is hiermee in 1999 een begin gemaakt. Een team van 5 personen voor de regio's Brabant-Zuid-Oost, Brabant-Noord, Midden-West Brabant, Limburg-Noord en Limburg-Zuid wordt toereikend geacht

In aanvulling op het (inter-)regionale niveau zijn organisatorische voorzieningen op **landelijk niveau** nodig, omdat de handel in illegaal vuurwerk zich voor een deel op landelijke en zelfs internationale schaal en mede via Internet afspeelt. Vuurwerkhandelaren en bezigers zijn in het hele land actief.

Het landelijk niveau is in het algemeen ook het meest geschikt voor het opbouwen en onderhouden van contacten met opsporings- en justitiële instanties in andere landen en met Interpol.

Tussen de diverse niveaus dient een goede uitwisseling van informatie en expertise plaats te vinden, terwijl ook, zo nodig, opsporings- en vervolgingsactiviteiten landelijk gecoördineerd moeten kunnen worden.

Een **landelijk informatiepunt vuurwerk**, dat een integraal deel uitmaakt van de criminele informatievoorziening via de regionale informatieknooppunten, is hierbij onontbeerlijk: Bij dit informatiepunt dienen bij voorkeur alle relevante (binnenlandse en buitenlandse) gegevens met betrekking tot de handel in illegaal vuurwerk samen te komen. De bij strategische

³ Verwezen wordt naar het evaluatierapport onderzoek 'Knalslag', 2000.

analyses van deze gegevens verkregen informatie zal van hieruit weer uit in de vorm van bruikbare operationele informatie aan de politieregio's en andere handhavingsinstanties ter beschikking moeten komen.

3.2 *Recherche-inzet nodig*

Gelet op de overeenkomst met de aanpak van reguliere criminele markten is het dringend gewenst dat in de regionale vuurwerkteams en opsporingsteams recherche-ervaring en – expertise aanwezig is. Sterker nog: het is zeer effectief gebleken dat bij de aanpak van een concrete zaak de trekkracht van een opsporingsteam door de recherche wordt geleverd. De rol van de milieumedewerker is daarbij ondersteunend op het terrein van juridische en milieuhygiënische aspecten en inbreng van kennis in het bestuurlijke netwerk. Middels een pro-actieve aanpak en samenwerking met het bestuur blijkt zo'n aanpak veel effect te kunnen sorteren. Het grote onderzoek in Groningen, Friesland en Drenthe ('Knalslag') uit 1999 heeft op dit punt zeer waardevolle informatie opgeleverd. Dit maakt het gewenst dat in elke regio milieumensen en ervaren rechercheurs vanuit verschillende disciplines worden vrijgemaakt en opgeleid voor het uitvoeren van rechercheonderzoeken op dit terrein.

3.3 *Structurele samenwerking betrokken handhavingsinstanties nodig*

Volgens de Landelijke werkgroep Vuurwerk vragen de aard, schaal en omvang van de handel in illegaal vuurwerk om inzet van en samenwerking tussen alle betrokken controle- en opsporingsdiensten, binnen en buiten de politie-organisatie. Alleen een gezamenlijke aanpak kan tot succes leiden. Door bundeling van kennis en krachten kunnen resultaten geboekt worden, waartoe geen van de betrokken instanties afzonderlijk toe in staat is. De eigen werkzaamheden/doelstellingen van de verschillende instanties behoeven hierbij niet in het gedrang te komen.

Voor zo'n bundeling is de afgelopen jaren op landelijk niveau en in diverse politieregio's een basis gelegd, dankzij gezamenlijke strafrechtelijke onderzoeken en controlesacties in de havens en in de grensprovincies. De aanwezigheid van een landelijk meldpunt vuurwerk bij het KLPD en het Handhavingsdocument Vuurwerk van het OM hebben eveneens bijgedragen aan een samenhangende aanpak.

4. Nieuwe Vuurwerkbesluit

Met het nieuwe Vuurwerkbesluit (beoogde inwerkingtreding: 1 december 2001), dat een integrale regeling van het consumentenvuurwerk en het professionele vuurwerk bevat, wordt wijziging gebracht in de verdeling van de taken en bevoegdheden op het vlak van de bestuursrechtelijke handhaving. De taken die de Keuringsdienst van Waren op basis van het huidige Vuurwerkbesluit Wet milieugevaarlijke stoffen heeft met betrekking tot het consumentenvuurwerk, gaan over op de Inspectie Milieuhygiëne. De taken van de Rijksverkeersinspectie met betrekking tot het gebruik van professioneel vuurwerk tijdens evenementen en voorstellingen gaan over op de provincies. De provincies worden ook verantwoordelijk voor de uitvoering en handhaving van de regels voor de opslag van professioneel vuurwerk en consumentenvuurwerk (tenzij het betreft: max. 10.000 kg toegestaan consumentenvuurwerk, waarvoor de gemeenten bevoegd gezag blijven).

Uit het ontwerp van het Vuurwerkbesluit dat op 26 februari 2001 in de Staatscourant is gepubliceerd, blijkt dat de betrokken ministers van mening zijn dat de krachten van de betrokken bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhavers moeten worden gebundeld om een doelmatige handhaving te kunnen waarborgen.⁴ Hiertoe zullen toezicht en opsporing in elke provincie teamsgewijs dienen te worden georganiseerd, met voorzieningen voor een provinciegrensoverschrijdende samenwerking en informatie-uitwisseling. Om dit te realiseren zal in 2001 in elke provincie een **handhavingsprotocol vuurwerk** moeten worden toegevoegd aan de provinciale bestuursovereenkomsten en strafrechtelijke complementen. Hierin zullen de betrokken instanties zich moeten verbinden tot een gezamenlijke, toereikende handhavingsinspanning en handhavingsorganisatie. Dit protocol beschrijft de taken, de organisatie van toezicht en opsporing, de beschikbare capaciteit en de financiering daarvan, de werkwijze, de informatie-uitwisseling, de aansturing, voorzieningen voor provinciegrensoverschrijdende samenwerking, de wijze van verantwoording en de borging van de kwaliteit van de handhaving, d.w.z. preventie, toezicht, opsporing en handhaving. De ministers van VROM, BZK en Justitie hebben de Landelijke Coördinatiecommissie Milieuwethandhaving (LCCM) verzocht om het initiatief te nemen tot het ontwikkelen van een landelijk toepasbaar model voor een handhavingsprotocol.

Voorts wordt in de Nota van toelichting bij het ontwerp van het Vuurwerkbesluit aangegeven dat er een **landelijk informatiepunt vuurwerk** zal komen, dat naast gegevens over vergunningen en meldingen ook controle- en opsporingsgegevens gaat verzamelen en veredelen. Hieruit kunnen handhavingsinstanties in de toekomst kosteloos gegevens krijgen.

Door een en ander biedt het ontwerp van het Vuurwerkbesluit, volgens de Landelijke werkgroep Vuurwerk, uitzicht op een landelijk dekkende handhavingsorganisatie met betrekking tot vuurwerk. Hiermee ontstaan gunstige structurele voorwaarden voor een doeltreffende aanpak van de handel in illegaal vuurwerk.

In aanvulling op deze landelijk dekkende handhavingsorganisatie zijn, met het oog op de aanpak van handel in illegaal vuurwerk, specifieke afspraken en voorzieningen nodig ten aanzien van grensoverschrijdende samenwerking en informatie-uitwisseling. Afspraken over de samenwerking met justitie, politie en administratie in België zijn in een vergevorderd stadium.

⁴ Ontleend aan de nota van toelichting bij het ontwerp-Vuurwerkbesluit (versie d.d. 26-2-01).

5. Plan van aanpak

5.1 Functies

In het licht van de beschreven ervaringen en ontwikkelingen heeft de Landelijke werkgroep Vuurwerk dit Plan van aanpak opgesteld met de bedoeling om de in de werkgroep vertegenwoordigde handhavingsinstanties (de politiekorpsen, de landelijke controle- en opsporingsdiensten en het OM):

1. in staat te stellen en te stimuleren zo goed mogelijk in te spelen op de mogelijkheden van het toekomstige Vuurwerkbesluit, met het oog op een effectieve bestrijding van de handel in illegaal vuurwerk, en
2. een gemeenschappelijk kader aan te reiken voor de inzet van capaciteit en deskundigheid ten behoeve van de bestrijding van de handel in illegaal vuurwerk.

Het is de bedoeling dat bij de uitvoering van dit Plan van aanpak, voor zover nodig en mogelijk, aansluiting gezocht wordt bij de activiteiten en bevindingen van bestuurlijke toezichthouders die belast zijn met het toezicht op de naleving van het (nieuwe) Vuurwerkbesluit. Omdat nog niet bekend is hoe dat toezicht in de verschillende provincies precies wordt georganiseerd (zie hoofdstuk 4), kunnen op dit moment nog geen voorstellen worden gedaan voor de wijze waarop die aansluiting gestalte zou kunnen krijgen.

5.2 Doelstelling

Het realiseren van een duurzame landelijke aanpak van de handel in illegaal vuurwerk met als oogmerken:

- a. *het zoveel mogelijk tegengaan van het op de markt komen van illegaal vuurwerk (preventief en door het in beslag nemen van zoveel mogelijk illegaal vuurwerk); beoogd resultaat: reductie van de hoeveelheid illegaal vuurwerk dat vóór en tijdens de jaarwisseling 2004/2005 wordt afgestoken, met 50% ten opzichte van de geschatte hoeveelheid bij de jaarwisseling 1999/2000. D.w.z. 750.000 kg minder.*
- b. *het zoveel mogelijk opsporen van opslagplaatsen van illegaal vuurwerk;*
- c. *het blootleggen en ontmantelen van criminele netwerken/organisaties;*
- d. *het aanhouden en vervolgen van de betrokken personen (grote en kleine handelaren, afnemers)*
- e. *het zoveel mogelijk ontnemen van wederrechtelijk verkregen voordeel;*
- f. *het saneren van de vuurwerkbranche met gebruikmaking van strafrechtelijke en bestuursrechtelijke middelen (o.a. stillegging onderneming, sluiting van vuurwerkinrichtingen, intrekking van vergunningen, weigering van nieuwe vergunningen).*

De met het oog hierop ten minste benodigde acties en voorzieningen worden beschreven in hoofdstuk 6.

5.3 Termijn

Het Plan van aanpak bestrijkt de periode van 2001 tot en met 2004.

In 2001 zal onvermijdelijk een relatief groot accent moeten liggen op het opbouwen en operationaliseren van de noodzakelijke organisatie en kennis en het vrijmaken van de benodigde capaciteit. Intensivering van de daadwerkelijke bestrijding ten opzichte van de situatie in 1999 en 2000 zal nog niet in alle provincies/politieri regio's mogelijk zijn.

In de daarop volgende jaren moet het accent liggen op de daadwerkelijke bestrijding van de handel in illegaal vuurwerk in alle provincies/politieri regio's. Met als beoogd resultaat op 31 december 2004: een halvering van de hoeveelheid illegaal vuurwerk dat op de markt komt ten opzichte van de geschatte hoeveelheid bij de jaarwisseling 1999/2000.

- **Regionale politiekorpsen.** Deze opsporingsinstanties beschikken over de noodzakelijke wettelijke bevoegdheden, technische middelen, deskundigheid (m.b.t. materie, informatievergaring en -beheer, tactisch en financieel rechercheren) en capaciteit. Het ligt voor hand dat de regionale politiekorpsen de voortrekker zijn c.q. worden bij de strafrechtelijke aanpak van de handel in illegaal vuurwerk, in samenwerking met andere relevante instanties.
- **Korps landelijke politiediensten.** Deze opsporingsinstantie is bij uitstek in de positie om in aanvulling op en ter ondersteuning van de regionale politiekorpsen gegevens over de handel in illegaal vuurwerk te verzamelen en te veredelen en ter beschikking te stellen van de opsporings- en toezichtsinstanties. Binnen het KLPD (onderwerp milieu) functioneert vanaf 1 januari 2001 de **Landelijke Milieugroep (LMG)**. Van de LMG wordt een belangrijke bijdrage verwacht aan het vergroten van het inzicht in de aard, schaal, omvang en internationale dimensie van de handel in het illegale vuurwerk en de hierbij betrokken, bedrijven, organisaties en personen.
- **Inspectie Milieuhygiëne.** Deze inspectiedienst met toezichthoudende en opsporingsbevoegdheden wordt belast met het toezicht op de naleving van het nieuwe Vuurwerkbesluit, voor zover het andere regels betreft dan de regels voor opslag van vuurwerk en het gebruik van vuurwerk bij evenementen en voorstellingen. Binnen de Inspectie Milieuhygiëne functioneert vanaf 1 januari 2000 het **Milieu-inspectie- en opsporingsteam (MIOT)**. De MIOT, die na de reorganisatie van de VROM-inspecties vermoedelijk zal opgaan in de nieuw te vormen VROM-BOD, kan worden ingeschakeld bij de opsporing van zware milieucriminaliteit, waaronder handel in illegaal vuurwerk. Ten gevolge van de ramp in Enschede is het MIOT betrokken geraakt bij de vuurwerkproblematiek en de vuurwerkbranche. Hierdoor is het in de gelegenheid geweest om de nodige kennis en ervaring te verwerven.
- **Rijksverkeersinspectie (RVI).** Deze inspectiedienst met toezichthoudende en opsporingsbevoegdheden is belast met de handhaving van de regelgeving met betrekking tot het transport van gevaarlijke stoffen, waaronder vuurwerk. Ten behoeve van deze taak wordt zij met ingang van 2000 door de Douane geïnformeerd over ingevoerde partijen vuurwerk. Tot de inwerkingtreding van het nieuwe Vuurwerkbesluit is de RVI tevens belast met de uitvoering en handhaving van de regelgeving met betrekking tot professioneel vuurwerk. Zo verstrekt het Vervoersinformatiecentrum (VIC) van deze inspectie vergunningen voor het bezigen, afleveren en ter aflevering aanwezig hebben van evenementenvuurwerk. Vuurwerkevenementen moeten bij deze dienst gemeld worden.
- **Keuringsdienst van Waren.** Deze inspectiedienst met toezichthoudende en opsporingsbevoegdheden is belast met de uitvoering en handhaving van de regelgeving met betrekking tot consumentenvuurwerk. Zo houdt zij zich bezig met de keuring van consumentenvuurwerk en toetst of dit vuurwerk aan de eisen voldoet. Illegaal vuurwerk dat door de politie in beslag is genomen, wordt desgevraagd door de Keuringsdienst onderzocht. Tevens behoren aan deze dienst alle in te voeren partijen consumentenvuurwerk te worden gemeld. Met de Douane heeft zij een convenant gesloten om alle het vuurwerk dat via de havens wordt ingevoerd, tijdig te kunnen onderzoeken. Met de inwerkingtreding van het nieuwe Vuurwerkbesluit zullen de taken en de bijbehorende expertise worden overgeheveld naar de Inspectie Milieuhygiëne.
- **FIOD.** Deze bijzondere opsporingsdienst met betrekking tot de fiscale wetgeving beschikt over relevante fiscale en financiële gegevens met betrekking tot de vuurwerkbranche. Zij levert ondersteuning aan strafrechtelijke onderzoeken van de politie naar handel in illegaal vuurwerk.
- **Douane.** Een controledienst en geen rekerchedienst, die leverancier is van informatie over handelstromen vuurwerk. De Douane hanteert als beleidsuitgangspunt dat zogenaamde niet fiscale douanecontroles aan moeten sluiten op de fiscale controle van het goederenverkeer van en naar landen buiten de EU. Dit beleidsuitgangspunt geeft dus de principiële reikwijdte van de participatie van de Douane aan het Plan van aanpak aan.

Daarnaast levert de Douane ook een bijdrage aan controles op zogenaamde intracommunautaire zendingen die via de Belgische en Duitse grens ons land binnenkomen. Het **Douane-informatie-centrum (DIC)** beschikt over veel relevante gegevens.

- **Koninklijke Marechaussee (KMAR).** Deze controledienst met opsporingsbevoegdheden verricht toezicht op vreemdelingen en grensbewaking. Deze controles zijn met name gericht op personen. Hierbij geeft de KMAR in voorkomende gevallen ook aandacht aan aangetroffen vuurwerk. Voorts participeert de KMAR in regionale vuurwerkteams van de politie in de grensstreek. Verder is de KMAR belast met de politiedienst op de luchthavens en bij de Krijgsmacht. Bij deze taken is de KMAR vergelijkbaar met de politie.
- **Arbeidsinspectie.** Zij heeft een taak bij het toezicht op de uitvoering van vuurwerkevenementen, met het oog de veiligheid van de degenen die het professionele vuurwerk afsteken. Hierdoor is zij in de positie om in voorkomende gevallen te signaleren dat een bezoeker het niet zo nauw neemt met de geldende regelgeving.
- **Provincies.** Zij worden belast met de uitvoering en de handhaving van een deel van het nieuwe Vuurwerkbesluit, in het bijzonder de vergunningverlening en toezicht op de opslag van vuurwerk (behoudens toegestaan consumentenvuurwerk beneden 10.000 kg), het toezicht op de registratie van de handelsgegevens met betrekking tot vuurwerk, de vergunningverlening voor en toezicht op het bezigen van professioneel vuurwerk (algemeen en per evenement/voorstelling). Van de provincies wordt verwacht dat zij, tezamen met het OM, het voortouw nemen bij het tot stand brengen van een toereikende handhavingsorganisatie in de vorm van teams voor toezicht en opsporing, waaraan ook andere instanties (o.a. Inspectie milieuhygiëne, politie, brandweer en gemeenten) deelnemen.
- **Gemeenten.** Zij worden belast met de uitvoering en handhaving van een deel van het nieuwe Vuurwerkbesluit, in het bijzonder het toezicht op de opslag van legaal consumentenvuurwerk in inrichtingen (tot 10.000 kg) en op de verkoop van consumentenvuurwerk door de detailhandel. Tevens is de gemeente bevoegd gezag voor de verlening van vergunningen voor de opslag van toegestaan consumentenvuurwerk in hoeveelheden tussen 1.000 en 10.000 kg.
- **Het Openbaar Ministerie.** Deze landelijke organisatie geeft leiding aan opsporingsonderzoeken m.b.t. handel in illegaal vuurwerk en is belast met de vervolging van verdachten. Van het OM wordt verwacht dat het, tezamen met de provinciale besturen, het voortouw neemt bij het tot stand brengen van een toereikende handhavingsorganisatie in de vorm van teams voor toezicht en opsporing. Binnen het OM is de landelijk officier zware milieucriminaliteit (op het landelijk parket te Rotterdam) belast met de aansturing van de LMG en de MIOT, voorzover het diens opsporingsactiviteiten betreft. Van de officier die verbonden is aan het landelijk Expertisecentrum Milieubeheer (ondergebracht bij het Haagse parket), wordt verwacht dat hij zorgt voor de landelijke coördinatie van de aanpak van de handel in illegaal vuurwerk en het opbouwen van een samenwerking en informatie-uitwisseling met de autoriteiten in België en andere landen.

5.5 *Voortgangsbewaking*

De Landelijke werkgroep wordt belast met de bewaking van de voortgang van de uitvoering van het Plan van aanpak en hierop tweemaal per jaar verslag uitbrengt aan de betrokken instanties. Zij heeft hierbij ook als taak om, zo nodig, te signaleren welke verdere acties of voorzieningen nodig zijn ten behoeve van een gecoördineerde bestrijding van de handel in illegaal vuurwerk.

6. Elementen van Plan van aanpak

Om de doelstelling te kunnen realiseren, zijn ten minste de volgende acties en voorzieningen nodig.

Regionaal niveau

- Bij elk politiekorps wordt voor de jaren 2001 tot en met 2004 de bestrijding van de handel in illegaal vuurwerk tot prioriteit benoemd.
- Bij elk politiekorps wordt ten minste voor de jaren 2002 tot en met 2004 een regionaal vuurwerkteam ingesteld, dan wel door samenwerkende korpsen een interregionaal vuurwerkteam. Aan dit vuurwerkteam wordt recherche-ervaring en -capaciteit gekoppeld. Dit vuurwerkteam dient te zorgen voor een aansluiting tussen de eigen activiteiten en die van andere onderdelen binnen het korps, in het bijzonder op wijk- en districtsniveau.
- Bij elk politiekorps wordt geïnvesteerd in deskundigheid en een informatiepositie met betrekking tot de handel in illegaal vuurwerk

Provinciaal niveau

- In elke provincie neemt het OM in de eerste helft van 2001 het initiatief tot een overleg tussen de bij het probleem van de handel in illegaal vuurwerk betrokken opsporingsinstanties, met het oog op de opstelling van het strafrechtelijke deel van handhavingsprotocol vuurwerk (in het verlengde van de provinciale bestuursovereenkomst en het strafrechtelijk complement), dat ter implementatie van het nieuwe Vuurwerkbesluit tot stand dient te worden gebracht (zie hoofdstuk 4).
- In elke provincie maakt het OM in de eerste helft van 2001 afspraken met het provinciaal bestuur over de procedure, tijdpad, inhoud en implementatie van het op te stellen handhavingsprotocol (zie hoofdstuk 4). Dit protocol dient uiterlijk op het moment dat het nieuwe Vuurwerkbesluit in werking treedt (vermoedelijk: 1 december 2001), in praktijk te kunnen worden gebracht.

Landelijk niveau

- Het OM en de KLPD (LMG) benoemen ten minste voor de jaren 2001 tot en met 2004 de bestrijding van de handel in illegaal vuurwerk tot prioriteit.
- De Inspectie Milieuhygiëne benoemt ten minste voor de jaren 2001 tot en met 2004 de bestrijding van de handel in illegaal vuurwerk tot prioriteit. In 2001 zal het accent liggen op het treffen van voorbereidingen voor de uitoefening van taken die zij op dit vlak op basis van het nieuwe Vuurwerkbesluit naar verwachting krijgt. Daarnaast zal zij aan enkele regionale projecten deelnemen.
- Tussen de Inspectie Milieuhygiëne, de Douane, de Rijksverkeersinspectie, de FIOD, het KLPD, de Koninklijke Marechaussee en het OM wordt in 2001 een protocol vastgesteld met betrekking tot de uitwisseling van informatie ten behoeve van o.a. de bestrijding van de handel in illegaal vuurwerk.⁵
- Tussen de Inspectie Milieuhygiëne, de Douane, de Rijksverkeersinspectie, de FIOD, het KLPD en de Koninklijke Marechaussee en het OM wordt in 2001 - bilateraal of multilateraal - een samenwerkingsovereenkomst met betrekking tot o.a. de bestrijding van de handel in illegaal vuurwerk afgesloten, naar analogie van de handhaving van de EVOA.
- Tussen de Inspectie Milieuhygiëne, het KLPD en het OM worden in 2001 afspraken gemaakt over de gewenste inrichting en werking van een landelijk informatiepunt vuurwerk, voor zover het betreft de opslag, veredeling en uitwisseling van gegevens ten behoeve van de aanpak van de handel in illegaal vuurwerk. Dit landelijke informatiepunt moet operationeel zijn op het moment dat het nieuwe Vuurwerkbesluit in werking treedt.

⁵ Bij het maken van de definitieve afspraken wordt het rapport van de Commissie Oosting betrokken.

Deze actie sluit aan bij de implementatie van het nieuwe Vuurwerkbesluit (zie hoofdstuk 4).

- Tussen het KLPD, de regionale politiekorpsen en het OM worden in 2001 afspraken gemaakt met het oog op een doelmatige aanpak van de handel in illegaal vuurwerk via Internet.
- De Landelijke werkgroep Vuurwerk ontwikkelt in 2001 een hulpmiddel om jaarlijks te kunnen meten in hoeverre het realiseren van het in § 5.2 geformuleerde doel binnen bereik komt.

Internationaal niveau

- Tussen de ministers van Justitie van Nederland en België worden in 2001 afspraken gemaakt over samenwerking en informatie-uitwisseling ten behoeve van de strafrechtelijke bestrijding van de handel in illegaal vuurwerk. Deze worden voorbereid in het bestaande overleg tussen de Nationaal Magistraat voor explosieven te Brussel en de officier van justitie, verbonden aan het Expertisecentrum Milieubeheer.
- Het OM neemt in 2001 het initiatief tot overleg met Duitsland, dan wel de meest betrokken deelstaten, over samenwerking en informatie-uitwisseling ten behoeve van de strafrechtelijke bestrijding van de handel in illegaal vuurwerk.

7. Implementatie

Het Plan van aanpak wordt door het College van procureurs-generaal ter kennis gebracht van de minister van de Justitie en - door diens tussenkomst - de andere betrokken ministers, de hoofden van de parketten, de colleges van gedeputeerde staten van de provincies, alsmede de leiding van de betrokken landelijke diensten en de LCCM. De hoofden van de parketten informeren de korpsbeheerders en de korpschefs van betreffende politiekorpsen.

De portefeuillehouder Milieu van het College van procureurs-generaal, de heer mr. D.W. Steenhuis, wordt belast met de zorg voor de coördinatie van de uitvoering van het Plan van aanpak. Hij wordt hierbij bijgestaan door de Landelijke werkgroep Vuurwerk. Bij het opstellen en uitvoeren van een implementatieplan zal worden gezorgd voor afstemming met de activiteiten ter implementatie van het nieuwe Vuurwerkbesluit onder de primaire verantwoordelijkheid van de minister van VROM.

april 2001

Bijlage: Samenstelling van de Landelijke werkgroep Vuurwerk

10.2.e

Minuut

Ministerie van Justitie
Directie Algemene Zaken
Stafafdeling maximaal één regel

Ontvangen BSG

Datum 15 JUNI 2000

028

Datum uitgaande brief

Mel 2000 16 juni 2000

Nummer uitgaande brief

503 35 99/500/JK

Dossiernummer

A00/3101/1000616

Exhibitum

00/5032309

Gegevens voor de administratie

Concipiënt 10.2.e

Ondertekenaar Minister
10.2.e

Paraaf in hiërarchische lijn

Uit vóór

Zo spoedig mogelijk

D&R

20-06 in RHA verspreiden.

TVC

10.2.e

Expedië

Datum ontvangst

Paraaf

16/06/2000

Bijlagen

1

Overige aanwijzingen

.afschrift van brief van College van pg's als bijlage
meesturen

Visie vooraf aan

Kamer

Paraaf

Datum

Afgestemd met mr Griffith (BJBA/DGRh), mr Van Laar (DW)
drs Swank (DH) en mr Biezeveld (OM)

10.2.e

Kamer
H 924

Brief

Aantal

Gewaarmerkt

1

Ja

Ja

Ja

Ja

O Ja O Nec

ONTVANGEN

Onderwerp

15 JUNI 2000

MINISTER

Gevraagde beslissing/doel

Inhoudelijke gegevens

Doorgeleiding brief College van procureurs-generaal inzake voorwerkproblematiek

Toelichting op het concept

11.1

Reden voor terugzending

☐ Paraaf hiërarch. lijn ontbreekt

☐ Kan hiërarch. afgedaan worden

☐ Stukken niet compl/geordend

☐ Toelichting ontbreekt

☐ Opmerkingen niet verwerkt

☐ Visie vooraf ontbreekt

d btl / 180 / 2000

1531

11.1, 10.2.g

